

فرستاده میشود که با مضای مقامات صالحه و مقتضیه برسد و بموقع اجراء گذارده شود.

در سنه ۱۹۰۶ این کنگره پستی یا مجمع بین-المللی دررم پایتخت ایالتی تشکیل شد. کنگره اخیر در شهر مادرید پایتخت اسپانیول در اکتبر ۱۹۲۰ یا سرطان ۱۲۹۹ تشکیل شد و زیادی فاصله بین تشکیل دو کنگره اخیر بواسطه حدوث جنگ بود و اگر نه می بایستی چندسال زودتر واقع شده باشد و معمول هم این است که هر دفعه در یک مرکزی تشکیل شود و امیدوارم وسایلی پیش آید که یک روزی هم این کنگره در طهران پایتخت ایران منعقد شود.

زیرا هر دولتی این حق را دارد در دفعه اخیر که در مادرید بنا بود منعقد شود چون دولت ایران هم از سنه ۱۸۷۷ یعنی تقریباً چهل و یکسال قبل تا بحال جزو اتحاد پستی است از دولت ایران خواسته شد که نمایندگان برای حفظ مصالح ایران بمادرید بفرستد چون این مسئله مقارن با زمان کابینه آقای مشیر الدوله بود آقای مشیرالدوله هیئت مأمورینی را در تحت ریاست آقای میرزا حسین خان هلائی که آنوقت در اروپا بودند مقرر فرمودند بمادرید بروند و از طهران هم رئیس کل پست مسیو مولتر نظر بایشکه اطلاعات کامل از مسئله داشت بمادرید رفتند و در جلسات کنگره حضور بهم رسانیدند و نظریات دولت را هم آقای مشیر الدوله روی کاغذ آورده و دستور کافی بمأمورین دادند و مأمورین هم بر طبق دستور دولت وقت اقدام کرده و دستور العملهای خود را خوشبختانه بموقع اجرا گذاردند.

اکنون یکی دوماده آن را که اسباب مسرت آقایان خواهد شد عرض می کنم. يك مسئله راجع بحکمت اجباری است سابق بر این حکمت اجباری نبود یعنی اگر اختلافی بین دولت ایران و دول دیگر راجع بروابط پستی پیدا میشد هر چند وزارت پست تقاضای حکمت می نمود شاید طرف حاضر نمیشد. اغلب اوقات این اتفاق افتاده ولی در این کنگره قبول کردند که حکمت اجباری باشد یعنی اگر اختلافاتی حاصل شود يك مدتی ضرب الاجل میشود و اگر طرف در ظرف آن مدت برای حکمت حاضر نشد مرکز اتحاد پستی خود آن مسئله را تصفیة خواهد کرد این یکی از قضایا بود که رفع اشکال را در آتیه میکند و مسئله دیگری که خیلی اهمیت دارد و میدانم باعث مسرت آقایان خواهد شد این است که از چندی قبل يك دفاتر پستی خارجه در خاک ایران یعنی در بنادر خلیج فارس و در عربستان برقرار بود و از سوء اتفاق در سنه ۱۹۰۶ در کنگره رم هر قدر دولت ایران پروتست و اعتراض کرد طرف توجه واقع نشد اما در این مسئله دفعتماً مطابق دستورات کابینه وقت آقای هلائی و مسیو مولتر اقداماتی کردند و خوشبختانه موفق شدند و کنگره با اتفاق آراء این مسئله را قبول کرد که دفاتر پستی خارجه که در مملکت ایران برقرار است موقوف شود. البته همه تصدیق دارید که مضرت این مسئله خیلی بود علاوه بر اینکه لطمه بر استقلال ما می زد اختلافی هم در امور پستی و عایدات پستی حاصل میشد

این قرارداد تا تاریخ ژانویه ۱۹۲۲ که چندماه دیگر مانده است باید بموقع اجرا گذاشته شود. این نکته را هم زائد نمی دانم عرض کنم که در آن موقع نماینده دولت فرانسه از نمایندگان ایران حمایت کرد و لازم است اظهار تشکر و امتنان کنیم گرچه دول همراهی کردند و نماینده انگلیس هم مساعدت کرده ولی مخصوصاً نماینده دولت فرانسه خیلی مساعدت کرده بضروریکه با اتفاق شصت و شش رأی نمایندگان شصت و شش دولت این مسئله را قبول نموده اند که دفاتر پستی خارجه در ایران موقوف شود. وزیر پست و تلگراف هم از وقتی که این مسئله قبول شده است مشغول اقدامات بود و امیدواریم که اولیای دولت انگلستان هم قبل از انقضای موعده دفاتر را تسلیم دولت ایران بکنند و وزارت پست و تلگراف اطمینان می دهد که حفظ اتباع دولت انگلستان در ایران بشود. این بود تاریخ کنگره بین المللی و بعد در خاتمه کنگره سه قرارداد بسته شده است که اول باید بنظر مجلس و پس از آن بعهده همایونی برسد و بایستی این قرارداد در ظرف مدت معین بمادرید فرستاده شده که در آنجا مبادله شده از ژانویه ۱۹۲۲ بموقع اجرا گذاشته شود در این موقع دولت لازم می داند ارمأمورینی که برای این کار رفته بودند خاصه آقای هلائی که جدیت و اقدامات کافی کرده و از مسیو مولتر هم همین طور بقدر سهم خودش اظهار رضایت و قدردانی بشود البته آقایان نمایندگان هم وقتی بمیلیات این مأمورین دقت کردند نظر بر این که از برجسته ترین مواد پرگرامشان تشویق خدمتگذاران دولت است هر کس میخواهد در هر لباس باشد البته از او قدردانی خواهد شد و چون باید بنظر آقایان برسد این سه فقره کنوانسین را تقدیم آقای رئیس میکنم و آن قسمت هائی که راجع بایران است ترجمه شده و بتدریج بنظر آقایان نمایندگان خواهد رسید و آقای ارباب کیخسرو لطف خواهند فرمود و پس از طبع به نمایندگان تقسیم خواهند نمود و بعد از آنکه کمیسیون مطالعه نمود البته به مجلس تقدیم خواهد شد.

رئیس - بر حسب معمول بکمیسیون بست و تلگراف می رود و اگر لازم باشد بکمیسیون خارجه هم ارجاع میشود. آقای سردار معظم از آقای رئیس الوزراء سوآلی دارند.

سردار معظم - یکی از کارهاییکه در دوره مقرر واقع شده امتیاز نفت شمال ایران بود که به خوشتاریا داده شده اگر چه اصل بیست و چهارم قانون اساسی طرز دادن امتیاز را تصریح می کند ولی بنده تأکید آنرا می خوانم.

۱ - ۲۴ - بستن عهدنامهها و مقاله نامهها اعطای امتیازات (انحصاری) تجارتی و صنعتی و فلاحتی و غیره اهم از اینکه طرف داخله باشد یا خارجه باید بتصویب مجلس شورای ملی برسد باستثنای عهدنامههاییکه استتار آنها صلاح دولت و ملت باشد بنابراین البته بآبودن این اصل از قانون اساسی هر نوع امتیازی بدون سیر کردن مجاری قانونی داده بشود در مملکت

ما از درجه اعتبار ساقط است و هیچ نوع اعتباری ما برای امتیاز نمی توانیم قائل بشویم (گفتند صحیح است) منحصر امتیازاتی که در نظر دولت و ملت بمجلس شورای ملی اعتبار دارد امتیازاتی است که بتصویب مجلس شورای ملی رسیده باشد و لا غیر. بالنتیجه امتیاز خوشتاریا که این مدارج را طی نکرده قهرأ از درجه اعتبار ساقط است گرچه از روز اول ساقط بود. باوجود این شنیده می شود مذاکراتی در اطراف این امتیاز برخلاف قانون که هیچ نوع اعتبار ندارد و از درجه اعتبار ساقط است در جریان است البته از نقطه نظر ما کلیه این مذاکرات بی مورد و بی اعتبار است علی الخصوص که شاید بواسطه این عللی هم که عرض کردم یعنی بواسطه عدم موافقت با قانون اساسی مملکت ما دولتهای دیگر هم متوجه شده اند و در فرجه خود ملغی شدن این امتیاز را گفته اند می خواستم از آقای رئیس الوزراء سؤال کنم که دولت در این خصوص چه اقداماتی کرده و چه اقدامی در مقابل جریان این مذاکرات اتخاذ فرموده اند. آیا ممکن است ما راهم از تصمیمات خود مطلع بفرمایند یا خیر؟

رئیس الوزراء - همانطور که آقای سردار معظم اظهار داشتند چون این امتیاز طی مدارج قانونی را نکرده دولت نمی تواند آن امتیاز را مشروع و معتبر بداند و همین نظر در مقابل مذاکراتی که شده است چه قبلاً و چه اخیراً اتخاذ شده و بطرف اخطار شده است.

سردار معظم - بنده قانع شدم و نظریات دولت را در باطل شمردن این امتیاز تقدیس مینمایم.

رئیس - چون کار دیگری در دستور نیست جلسه را ختم می کنیم جلسه آتیه روز پنجشنبه دو ساعت قبل از غروب و دستور هم اولاً پیشنهاد آقای سردار معظم راجع بقانون انتخابات ثانیاً - بودجه مجلس است که فردا توزیع خواهد شد.

ثالثاً - انتخاب شش نفر برای مطالعه در پیشنهاد های سردار معظم راجع به تعیین طرز رسیدگی بمیلیات دوره فترت مخالفی نیست.

(گفته شد خیر) مجلس سه ساعت و ربع از شب گذشته ختم شد.

رئیس مجلس مؤقته الملک

جلسه ۴۴

صورت مشروح مجلس یوم پنجشنبه ۱۶ شهر ربیع الاول سنه یکهزار و سیصد و چهل قمری مطابق ۲۵ عرق یکهزار و سیصد شمسی

مجلس نیم ساعت قبل از غروب در تحت ریاست آقای سردار معظم نایب رئیس تشکیل گردید صورت مجلس یوم ۲۴ شبیه بیست و سوم عرق را آقای تدین قرائت نمودند (فایز رئیس) آقای نصیر دیوان (اجازه) نصیر دیوان - خواستم عرض کنم که آقای

ممتضادالدوله مریش بوده اند در صورت مجلس ایشان را غایب بدون اجازه نوشته اند در صورتی که در جلسه قبل هم گفته شده و اداره مباشرت هم اطلاع داده اند.

نایب رئیس - اصلاح میشود آقای ارباب کیخسرو (اجازه)

ارباب کیخسرو - در صورت مجلس نوشته اند راجع به پیشنهاد آقای سردار معظم و شاهزاده نصره الدوله در قسمت اول لفظ مشارکت بکمک تبدیل یافت یک تغییر دیگری هم شده که بکلی مطلب را عوض کرد آن تغییر نوشته نشده

نایب رئیس - بلی لفظ دولت هم مقدم و مؤخر شد اصلاح می شود دیگر در صورت مجلس نظری نیست ؟

آقا سیدفاضل - بنده اجازه خواستم **نایب رئیس** - بفرمائید

آقا سیدفاضل - چون امتیاز خوشناریا بالخصوص لفظ نیست هرامتیازی خوشناریا ازهر قبیل داشته است چون طی مدارج قانونی نکرده ملغی است .

نایب رئیس - دیگر اعتراضی نیست؟ (اظهاری نشد)

نایب رئیس - صورت مجلس تصویب شد . قبل از آنکه داخل دستور بشویم چند فقره راپرت راجع باعتبار نامه بعضی آقایان رسیده اگر مجلس شورای ملی اجازه دهد جزو دستور شود دو فقره از آن راپرتها از شعبه چهارم رسیده و مغربش بنده هستم نظر باینکه بنده نمی توانم بخوانم از آقای منشی شعبه خواهش می کنم راپرتها را قرائت فرمائید .

(آقای منتصر الملک راپرت شعبه چهارم راجع به آقای سدیدالملک بمضمون ذیل قرائت نمودند)

انجمن نظارت مرگزی قمشه بتاريخ ۲۵ شهر محرم الحرام ۱۳۳۹ شروع بانتخابات وانتشاراعلانات نموده وازروز ۳ شنبه ششم شهر صفر ۱۳۳۹ توزیع تعرفه گردیده و تا مدت ده روز دوام داشته مدت پنج روز هم اخذ آراء بعمل آمده انجمن مرگزی دو حوزة انجمن نظارت جزء یکی در لجان در قریه فیروزان و دیگری در بارقو معین کرده اند پس از رسیدن صندوق آراء نقاط جزء و قرائت کلیه آراء آقای سدیدالملک با کثرت یکبار و هشتصد و پنجاه و دو رای بنمایندگی

قمشه و مضافات آنجا انتخاب شده اند انجمن نظارت مرگزی یک هفته برای استماع شکایات و یک هفته هم برای رسیدگی منعقد بوده یک فقره شکایاتی که رسیده بود انجمن وارد ندانسته جزو دوسیه گذارده اند .

شعبه چهار طرز جریان انتخابات قمشه را موافق قانون دیده و چند فقره شکایات واصله رسیدگی و دقت کامل نموده مواد شکایات وارد ندیده فقط در موضوع بعضی از نقاط که در آنجاها انجمنهای نظارت جزء تشکیل نگردیده و در بدو امر مورد اهمیت می نمود در ضمن مذاکرات مفصل و تبادل نظر اعضاء شعبه حل قضیه را اینطور نمودند که چون نظارت این مسئله در موضوع انتخابات بعضی از نقاط دیگر واقع و شعبات پارلمانی تعیین انجمن های نظارت جزء را

موکول بنظریات انجمن مرگزی دانسته این مسئله را مبطل انتخابات نامشده اند لذا اعضاء حاضره شعبه چهار با اتفاق آراء صحت انتخابات قمشه و نمایندگی آقای سدید الملک را تصویب و تصدیق می نمایند .

نایب رئیس - در صورتی که مخالفی نباشد بایر رای بگیریم

(اظهار مخالفی نشد)

نایب رئیس - رای می گیریم آقایانی که صحت نمایندگی آقای سدیدالملک را از قمشه تصویب می کنند قیام فرمائید

(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

نایب رئیس - تصویب شد .

راپورت دیگر راجع آقای وکیل الملک است قرائت میشود .

آقای منتصر الملک بمضمون ذیل قرائت نمودند

شعبه چهار در روز سه شنبه چهاردهم شهریور - الاول تشکیل بدوسیه انتخابات کردستان راجع بنمایندگی آقای وکیل الملک مراجعه نموده چون سابقاً دونفر از منتخبین کردستان در مجلس شورای ملی تصدیق و راپورت مفصل آن تقدیم گردیده هیئت حاضره شعبه چهار جریان انتخابات را موافق قانون دانسته نمایندگی آقای وکیل الملک را تصدیق مینماید .

نایب رئیس - آقای محمد هاشم میرزا (اجازه)

محمد هاشم میرزا - دیکته این راپورت را به دونفر نمایندگان سابق کردستان داده اند چون بنده بخصوص در موضوع نمایندگی آقای وکیل الملک نظریاتی داشتم عرض می کنم انتخاب آقای وکیل - الملک هیچ وجه مابه الاشتراکی با دونفر نماینده سابق کردستان ندارد و بنده تحقیقات شعبه را ناقص میدانم و فعلاً مخالفت می کنم تا راپورت طبع و توزیع شده و در جلسه بعد مداخله عرض کنم .

نایب رئیس - بنا بر این مخالف هستید ؟

محمد هاشم میرزا - بلی

نایب رئیس - پس می ماند برای جلسه دیگر . آقای تدین .

(دعوت . بقرائت راپورت)

آقای تدین راپورت کمیسیون تحقیق انتخاب آقای صدرائی را بمضمون ذیل قرائت نمودند

کمیسیون تحقیق انتخابات حسب الوظیفه بدوسیه حکومت نظامی طهران راجع با آقای صدرائی رسیدگی نموده برای استحضار مجلس شورای ملی عرض می نماید که در دوسیه مزبور درک و سندی که مانع از صحت انتخاب آقای صدرائی باشد موجود نیست لهذا کمیسیون بصحت انتخاب مشارالیه رای میدهد

نایب رئیس - رای می گیریم بنمایندگی آقای صدرائی آقایانی که صحت نمایندگی ایشان را تصویب می نمایند قیام فرمائید

(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

نایب رئیس - تصویب شد . سابق بر این

راپورت راجع با آقای آقا شیخ محمد حسین سعادت هم جزو دستور گذاشته شده بود نظر باینکه یکی از آقایان مخالف بودند فرار شد طبع و توزیع شود راپورت طبع و بین آقایان نمایندگان توزیع شده است ثانیاً جزو دستور گذاشته می شود

(خطاب با آقای میرزا علی کازرانی)

در جلسه گذشته حضرتعالی مخالف بودید اگر فرمایشی دارید بفرمائید .

آقا میرزا علی کازرانی - چون بنده متأسفانه

آزموده و روزی بیست و نه از آقایان نمایندگان محترم مستدعیم مریض مریض تمبیر اصلاح فرمائید چون بیان حقیقت این قضیه متوقف باین است که یک برده های بسیار ضعیفی عقب برود از یک طرف بنده بایستی رعایت نزاکت را بکنم و از طرف دیگر بایبان فاضری که دارم نمی خواهم در باب جزئیات این انتخاب صحبت بدارم بطوری که یک سلسله تاریخ باشد لهذا از آقایان نمایندگان تقاضا می کنم دقت نظر کاملتری بر مریض بنده بفرمائید همین قدر عرض می کنم اگر نمایندگان محترم خواسته باشند از وضعیت انتخاب لار مستحضر شوند ممکن است بدوسیه وزارت داخله رجوع نمایند فقط بنده می خواهم از حقوق پنجاه هزار نفر نفوس بندر لنگه دفاع نموده و تذکر بدهم که موفقیت سیاسی و اقتصادی لنگه بیش از این است که آنرا یک قریه تصور کرده و از حق انتخاب محروم دارند صورت مجلس این انتخاب می خواهد با فشار قلم و باسم قانون حقوق پنجاه هزار نفر نفوس یک موقع مهمی مثل بندر لنگه را یا مال نماید ولی خوشبختانه یا ندانسته یا نتوانسته یک راه قانونی برای خود تهیه و اظهار نماید صورت مجلس سه مرتبه متذکر بندر لنگه شده اولاً می نویسد و هزار و پانصد ورقه تعرفه با چند جلد کتابچه بتوسط یک نفر امینی به لنگه فرستاده شده و جواب نرسیده سه ماه هم مهلت داده شده ثانیاً می نویسد که بجای عبدالرسول نوشتیم سه هفته دیگر هم مهلت دادیم از حاجی عبدالرسول جواب نرسید که اهالی میگویند ما تابع حکومت بوشهریم اگر از حکومت بوشهر خبر برسد ما اقدام بانتخابات خواهیم کرد در قانون مصرح است در ماده هشتم می نویسد که حکومت محل انجمنی باسم انجمن نظارت وقتاً تشکیل میدهد که متصدی مسئول صحت انتخابات باشد این ماده شامل مرکز حوزة انتخابات و نقاط جزء است چنانکه همه آقایان تصدیق می فرمائید هیچ جا از این قاعده مستثنی نیست در صورت مجلس می نویسد که چون سه ماه و سه هفته منقضی گردیده ما حق انتخاب اهالی لنگه را ساقط کردیم قانون در این موضوع میگوید که اهالی در حدود همین قانون در مدتی که معین شده انتخابات را بعمل نیاورند حق انتخاب آنان ساقط خواهد شد بنده هم قبول دارم اولاً این ماده راجع باین است که مثلاً در یک ولایت مثل طهران که پانصد هزار نفر جمعیت دارد و فرضاً دویست هزار آن حق رای دارند اگر بیش از ده هزار نفر قمتند تعرفه بگیرند رای دهند آن عده که رفتند اند حقیقتاً ساقط میشود

(بعضی گفتند اینطور نیست)

آقای میرزا علی کازرانی - خوب عرض می کنم شامل حوزه انتخابیه هم باشد چنانچه در حدود همین قانون است که اگر بر فرض آنچه در دوره صورت مجلس گمان نمیکنم و اگر بر فرض آنچه در دوره صورت مجلس نوشته شده مطابق واقع باشد - لایلی که عرض خواهم کرد با حق اهالی ساقط نمیشود و لاجاج عبدالرسول کیست چه رسمینی دارد چرا باید بجای عبدالرسول نوشته شود به آدم غیر مسئول نوشتن چه اثری دارد چه ترتیب قانونی بر آن مصرح است ثانیاً از کجا معلوم میشود که این حاج آقا بواسطه لایقیدی یا به تعریکات بعضی مراکز ذی علاقه نتوانسته باشد اهالی بندر لنگه از حق انتخاب محروم سازد ثالثاً اگر حاج عبدالرسول نام بگوید با اهالی بندر لنگه گفته و چنین و چنان جواب دادند ما بداهت می دانیم دروغ است زیرا اهالی بندر لنگه عبارت از یک نفر و ده نفر نیست که در اطراف معینی بنشینند و حاج عبدالرسول برود با آنها صحبت کند و جواب بشنود و جواب آنها را بدگری بگوید قانون اینطور معین کرده که انجمن نظارت محلی را که حکومت تشکیل میدهد باید اهالی منتشر کند آنوقت هر کس آمد تعرفه گرفت در انتخابات خواهد نمود هر کس نباید حقیقتاً ساقط شود من قبول دارم بر فرض که حاج عبدالرسول هم بطور خارق عادت بتمام اهالی بندر لنگه و حکومت ابلاغ کرد و آنها جواب دادند چون حکومت ما تابع حکومت بوشهر است تا زمانی که از آنجا حکم نرسیده نمیتوانیم مبادرت بانتخاب بکنیم و هر وقت اجازه برسد مشغول انتخاب خواهیم شد آیا بهمین دلیل حق آنها ساقط میشود ؟

همین مسئله می رساند که حاضر برای انتخاب هستند ولی می خواهند از حکومت مسافوق به آنها ایشمار و ابلاغ شود تا مشغول انتخاب شوند عمل هم مبتنی بر همین است یعنی تا از مرکز بایات فارس حکم نشود و ابایات فارس بایات می کنند و نه حکومت تابع ابایات انجمن نظارت دربارۀ مطالب که هیچ محل ایراد نبوده تمام نکات مربوطه بقانون را از روی دقت متذکر میشود لکن بانتخابات لنگه که میرسد هنداً فراموش کرده و سعی میکند حقیقت را کتمان نماید مثلاً می خواهد ثابت کند که ما خارج از حدود قانون سه ماه به آنها مهلت دادیم و آنها اقدام بانتخاب نکردند در صورتیکه اگر اینطور بود و اخلاقاً میخواست رعایت حقوق آن هارا بکنند ممکن بود در فاصله بسیار کمی که از ده پانزده روز هم تجاوز نکند بایات فارس خبر بدهند ابایات فارس هم فوری تا کراف میکرد مشغول انتخابات میشدند اگر چنین است چرا بایات خبر ندادند حاج عبدالرسول کی بود؟ چه ابهت اینک بجای عبدالرسول بنویسد بایات فارس خبر داد تا ابایات حکم بکنند

مشغول انتخابات بشوند و حقوق پنجاه هزار نفر ضایع نشود بنده بیش از این چه عرض کنم اگر انجمن نظارت جزء هم بود و قصوری کرده باشد قصور انجمن در این گونه موارد قابل عفو و اغماض نیست و بالاخره بنده حقوق اهالی بندر لنگه را ثابت میدانم و در موضوع لار عرض نمیکنم بایاد انتخابات بندر لنگه بعمل بیاید و آراء آنها ضمیمه همین ورقه که باسم لار است بشود بعد نتیجه بگیرند

شیخ العراقین زاده مخبر شعبه - البته

اگر بخوایم بیانات مفصل آقای کازرانی که یک قسمت آن نوحه گری برای لار بود و قسمت دیگر تعرض به حاج عبدالرسول که اسمش من باب اتفاق در صورت مجلس آمده یکی یکی توضیح بدیم گمان میکنم دو ساعت هم بنده باید حرف بزنم البته مسئله مسلم است که شعبات پارلمانی در مقابل دوسیه هائی که به آنها عرضه داده میشود یک نظریه ساده و بی آلاشی اتخاذ میکنند یعنی دوسیه را از اول تا آخر مطالعه میکنند و جهاتی را که بنظرشان قابل توجه می آید متحقق و تدقیق میکنند و بکنند و جهاتی را که بنظرشان قابل توجه نمی آید حمل بر صحت میکنند و رد میشوند . قانون برای هیئت نظارت یک قید و شرایطی معین مینماید و میگوید حکومت هر محل باید هیئت نظارتی از متمدین آن محل تشکیل بدهد . متمدن اول درجه اش این است که راستگو باشد . یعنی دروغ نگوید . همانطوری که آقا فرمودند حکومت مطابق وظیفه که دارد باید انجمن نظارت را تشکیل بدهد ولی خاتمه دادن بانتخابات تشکیل شعبات جزء و اعزام مأمورین و تقسیم تعرفه تماماً از وظایف آن انجمن است هیچ مرتباً بوی حکومت نیست تماماً بتسلیمات انجمن مرکزی خواهد بود انجمن مرکزی هم در لار تشکیل شده و مطابق معمول دو هزار و پانصد ورقه تعرفه بتوسط یک شخص امین برای بندر لنگه و هزار و پانصد ورقه تعرفه برای بستک فرستاده شده لا بد مطابق قاعده در صورتیکه هیچ شکایتی هم نرسیده شعبه حمل بر صحت می کند و نمی تواند بگوید انجمن نظارت دروغ گفته و آدم نفرستاده نمی تواند بگوید هیئت نظارتی که خود آقا تصدیق می کنند در قسمتهای انتخاب غیر مربوطه به لنگه خیلی دقیق بوده اند در قسمت لنگه که می خواسته اند اغماض و قانون کشی بکنند و حق جمعی را پامال کنند آنهم در صورتیکه هیچ شکایتی نرسیده و هیچ سوء طنی هم در اطراف این مسئله برای ما نیست .

در اطراف این دوسیه بهیچوجه نمیشود حرف زده سه ماه هم ضرب الاجل کرده قانون هم این ضرب الاجل را مخصوص هیئت نظارت قرار داده و گفته است انجمن نظارت باید برای هر محلی یکمدتی تعیین نماید و اگر در ظرف آن مدت انتخاب بعمل نیامد حق انتخاب آن حوزه ساقط خواهد شد قانون حق انتخاب آنها را ساقط کرده هیچکس ساقط نکرده زیرا انجمن نظارت مطابق این صورت مجلس در بدو امر سه ماه ضرب الاجل کرده و بعداً زمدتی جواب آمده است که ما تابع حکومت بوشهر هستیم و باید از حکومت بوشهر با دستور بدهند این حرف یعنی چه اگر آنها خود را جزء ملت ایران

اعتبارنامه می دهد صورت مجلس نوشته میشود . در روزنامه ها اعلان می کنند پنج دشماه هم هست مجلس شورای ملی افتتاح شده یک شکایت از بندر لنگه نرسیده اگر بندر لنگه خود را ذیحق میدانست و عقیده اش این بود که انجمن نظارت لار حق او را پامال کرده و خود را شریک مقدرات این ملت و جزء ملت ایران میدانست چرا در ظرف این چند ماه اطلاع نداده

(جمعی اظهار نمودند جزو این ملت هستند)

شیخ العراقین زاده - تأمل فرمائید بنده

عرض نکردم جزو این ملت نیست بنده عرض میکنم که رشد نداشته در هر صورت اعتراف میکنم خارج از موضوع بود . در این مدت چند ماه هیچ شکایت نکرده اند حالا این دوسیه بشعبه آمده شعبه سرتاسر آنرا مطالعه کرده می بیند یک هیئت نظارتی تشکیل شده و شروع بانتخابات نموده و جریان انتخابات را هم کاملاً مطابق این صورت مجلس ارائه میدهد ضرب - الاجل هم ببندر لنگه کرده بندر لنگه هم نتوانسته شرکت کند شکایت هم نکرده که طرف مرا محکوم کرده در اینصورت و با اینحال چه موجداتی از برای شعبه و مجلس شورای ملی پیدا میشود که رای بدهد ثانیاً انتخاب بندر لنگه تجدید شود همین مجلس شورای ملی در قانون تصدیق کرده است که هر حوزه شرکت در انتخابات نکند یا در مدتی که ضرب الاجل می شود صندوق آراء را نفرستد آن حوزه حق انتخاباتش ساقط می شود .

این ماده قانون از مجلس شورای ملی گذشته

این ماده قانون از مجلس شورای ملی گذشته

است الان اگر بگویند ثانیاً باید انتخاب تجدید بشود
نقض قانون انتخابات خواهد بود بنابراین بنده تصور
می کنم هیچ تقصیری برصحت انتخاب آقای سعادت نیست
و مجلس شورایی هم البته پس از وقت آنچه عقیده اش
باشد اظهار خواهد کرد .

نایب رئیس - قبل از اینکه آقایان معترض به
موافقت با مخالفت مذاکره کنند بنده اجازه مبخوام
عبارتی را که آقای مخبر سهواً فرمودند تصحیح کنم
ایشان فرمودند اگر اهالی بندر لنگه خودشان را جزء
ملت ایران میدانستند میبایستی در انتخابات مشارکت
نمایند گویا یک چنین عبارتی ادا فرمودند در صورتی
که هر یک از ولایات ایران اهم از آنکه مشارکت
بکنند یا نکنند بازم جزء مملکت ایران هستند و با
اینحال یک قسمت از اهالی مملکت که جزو هستند از
کل خود که مملکت ایران است مجزا نمی شود استدعا
می کنم این نکته ملحوظ شود و آقای آقا سیدناضل با
رپورت مخالفید یا موافق ؟

آقا سیدفاضل - بنده موافقم .

نایب رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله موافقت
یا مخالف ؟

حاج شیخ اسدالله - باراپورت مخالفم

نایب رئیس - بفرمائید .

حاج شیخ اسدالله - اگر چه بنده نظر خصوصی
در انتخابات نداشتم یعنی قصد نداشتم در این موضوع
عرض بکنم زیرا در اطراف انتخابات از تجربیات
گذشته بر بنده معلوم شده که هر چه مذاکرات می شود
بیفایده است زیرا یک اعتبارنامه که در مجلس قرائت
شد بدون اظهار مخالفتی مجلس آن را با تصحیح
یا غلط رد می کند و یک انتخابی را با آنکه خلاف
قانونهایی در اطراف او شده مجلس بنظرش تصحیح
آمده و رأی میدهد پس مذاکرات در اطراف انتخابات
بیفایده است و بسته بنظر اکثر نمایندگان است این حق
را هم قانون مجلس داده است ولی نسبت بفرمایشاتی
که آقا فرمودند بنده تصور میکنم همچو حتی رایانچمن
نظار نداده زیرا آقایان باید تصدیق بفرمایند که
قانون قدری مجمل و محتاج توضیح است یکوقت
حوزه جزء در تحت اداره حکومت حوزه مرکزی
است یکوقت خارج از آن است مثل همین بندر لنگه
که جزو حکومت بنا در است مطابق دستوریکه قانون
داده باید از آنجا انچمن نظار تشکیل شود تشکیل آن با
حاکم است . انچمنهای جزئی که انچمن نظار تعیین
میکند تابع حکومت محل نیستند حال به بنیم انچمن
مرکزی حق انتخاب اعضای انچمن جزء را دارد یا
ندارد یا باید فقط حکومت جزء انچمن جزء تعیین کند
این رپورت هیچ اشعار ندارد که آیا انچمن مرکزی انچمن
جزء را تعیین کرده است یا نه و آیا حکومت جزء بندر لنگه باید
انچمن جزء را تعیین کند یا حکومت بنا در هیچ معلوم نیست
که حکومت بتشکیل انچمن جزء اقدام کرده یا نکرده
اینهم در رپورت اشعار نشده که ما بدانیم اقدام کرده
است یا خیر انچمن جزء تشکیل شده یا نشده اعلان
انتخابات در این حوزه جزء منتشر شده یا نشده و آیا
مردم مطلع بوده اند که انچمن اخطار کرده یا خیر فقط
نوشته شده که حاج عبدالرسول با اهالی اخطار کرد یعنی

اعلان نمود دیگر چیزی معلوم نیست . در اینجا باید
یکی از دو کار شده باشد یا اینکه انچمن مرکزی
انچمن جزء را تشکیل داده باشد و اعلان منتشر کرده
باشد . آنوقت اگر در مدت قانونی اهالی امتناع کردند
ورأی ندادند محرم خواهند بود یا اینکه اصلاً انچمن
مرکزی اینکار را نکرده بحکومت بنا در اطلاع داده
باشد که آقای حکومت بنا در شروع بانتخاب نمایندگان
و انچمن جزء را در لنگه تشکیل دهد و انتخابات
آنجا را تمام کند حکومت هم انچمن جزء را تشکیل
داده باشد و شروع بانتخابات نموده باشد باز اگر اهالی
امتناع کردند محرم خواهند بود اما اگر نه انچمن
مرکزی انچمن جزء را تشکیل داده باشد بحکومت
بنا در آنوقت کدام قانون انالی را محرم میکند در
صورتیکه هیچ اطلاع ندارند میگویند ضرب الاجل
کرده اند آیا ضرب الاجل کرده اند که بدون تشکیل
انچمن انتخابات را بعمل آورده؟ اینطور که نمی شود
باید انچمن تشکیل شود . اینکه میفرمایند چون اهالی
شکایت نکرده اند پس قابل توجه نیست خیر چنین
نیست شکایتی که میکند برای تذکر است که چنین
خلاف قانونی را در اینجا شده چیز دیگر نیست اگر
خود انچمن یا مجلس شورایی آن خلاف قانونی
را دید ولو شکایت هم نکنند فوراً رد میکنند همبقتدر
که انچمن به بنده خلاف قانون شده باشد باید انتخابات
را باطل کند پس اینکه میفرمایند چون در مدت قانونی
شکایتی نشد شنبه این انتخاب را تصدیق کرده و از این
جهت نباید امتناع کرد بنده تصحیح می دانم لکن اگر
بدانند انچمن جزء تشکیل شد و اعلان انتخابات را
منتشر کرده اند و اهالی شرکت نکرده اند تصحیح است
حالا اگر انچمن نظار مرکزی یا حکومت بنا در در
تشکیل انچمن جزء اقدامی کرده اند نمی دانم لکن
در این رپورت که هیچ چیزی نوشته است که اقدامی
شده یا نشده اگر آقای مخبر از دوسیه چیزی استنباط
فرموده اند بفرمایند یا بنده قانع شوم

مخبر - اولاً اینکه نسبت به بی فایده بودن
مذاکرات در اطراف انتخابات اظهار فرمودند تصور
نمی کنم اینطور باشد زیرا مذاکرات بیفایده نیست
و اگر هم اعتبارنامه یک و کیلی بدون مخالفت رد شد
آن را هم تصور نکنید از روی هوا و دوس بوده زیرا
بنده شخصاً یک آدمی هستم وقتی که اعتبار نامه خوانده
شد اگر بخوام مخالفت کنم خود را محتاج بیک دلیل
وسندی می دانم و اگر بخوام موافقت کنم ممکن است
یک مسائلی در نظرم باشد که نتوانم اظهار موافقت بکنم
پس چگونه؟ رأی هم که باقیام و نمود است . امتناع
می کنم .

چون عرض کردم بنده مخالفت نمی کنم برای
اینکه یک دلیل و اسنادی در دست ندارم و برای این
که یک چیزهایی در اطراف قضیه هست که ذهن مرا از
موافقت دور میکند بموافقتم نمی توانم رأی بدهم
باین واسطه رأی نمی دهم و یک اعتبار نامه بدون
مخالفت رد می شود و چنانکه من تصور میکنم شما هم
تصور فرمائید که رجوع بانتخابات غرض رانی یا دسته بندی
شده باشد

حاج شیخ اسدالله - کسی چنین تصور

نمی کند
مخبر - اما اینکه میفرمایند در رپورت اشعار
نشده که هیئت نظار جزء را تشکیل داده اند یا خیر
البته می دانید که صورت مجلس خلاصه جریان انتخابات
است اگر با بود تمام آنچه را در انتخابات رخ می داد
می نوشتند یک کتاب می شد تصدیرت مجلس . بنده
صورت مجلس را برای شما قرائت می کنم شما هر
چه فهمیدید مطابق همان رأی بدهید در صورت مجلس
می نویسند

یوم ۲۰ شهر شعبان الممظم اعضاء انچمن مجتمع
و بتوسط دونفر شخص امین ۲۵۰۰ ورق ترفه و ۲۰
جلد کتابچه قانون انتخاب و ده مجلد دفتر ثبت برای
لنگه و ۱۵۰۰ ورق ترفه و ده جلد قانون انتخابات
و دفتر ثبت من لاوراق اعلانات برای بستک فرستادیم
و با اهالی لنگه و بستک اعلان دادیم که در هر ض مدتی
ماه انتخابات خود را بعمل آورده و صندوق آرا خودشان
را بر مرکز انتخابیه لار بفرستند

از روز ۲۴ شعبان تا ۱۲ شوال ۱۳۳۷ مطابق
اعلانی که قبلاً شاه داده بودیم در چندین جلسه نشسته
مقدار ۲۱۶۹ ورقه ترفه بانتخاب کنندگان لار و
حومه آن دادیم و بموجب اعلان دیگر از روز بیستم تا
بیست و پنج شوال مطابق شرایط مقرر قانون
انتخابات آراها انتخاب کنندگان هر روز گرفته و در
صندوق انتخاب گذارده مهر و موم کردیم و منتظر
ورود صندوق آرا لنگه و بستک شدیم ، تاریخ ۲۵
شوال خطی از طرف لنگه آمد که ما تابع بندر بوشهر
هستیم هر وقت از طرف حکومت بوشهر حکم شد ما
اقدام بانتخاب می کنیم مجدداً نوشتیم که بندر لنگه
مطابق قانون انتخابات جزو حوزه لار میباشد و تا اول
محرم موعد برای آنها قرار دادیم که هر گاه تا آن
وقت آراء آنها نرسید انچمن مرکزی لار استخراج
آراء می نماید و همین هیئت نظار می نویسد در ظرف
مدت مقرر صندوق بستک وارد شد دیگر در این
صورت مجلس نوشته است که ما به بستک کسی فرستادیم
یا هیئت نظار معین کردیم بانگردیم البته همان معنائی
را که بستکی از اعزام نماینده انچمن مرکزی
فهمیده است بندر لنگه هم باید بفهمد . آدم برای
چه به بستک فرستاده شده؟ برای این بوده است که
انتخابات آنجا را شروع کند . البته آن شخص که آن
جا رفته به لاری در و دیوار بستک نمی رود لابد می رود
نزد حکومت پس حالا باید بنویسد که ما نماینده
پیش حکومت فرستادیم و در مجلس حکومت ورود کرد
و پنجروز هم نزد حکومت مانده اعلان بدو دیوار
چسباند آیا اینها بجز رود درازی چیز دیگری هست
علاوه اهالی بندر لنگه خود را در مقدرات این مملکت
شریک میدانستند و البته مطلع هم بودند که انتخابات
در جریان است و پس از آن هم مطلع شده اند که
یک نفر وکیل از حوزه انتخابیه آنجا منتخب شده و
بطرف طهران می رود با اینحال در این مدت ابتدا اظهاری
نکرده اند ...

نایب رئیس - عده برای مذاکرات کافی
نیست صبر کنید آقایان تشریف بیاورند
(پس از تأمل سه چهار نفر از آقایان از خارج
وارد شدند)

نایب رئیس - بفرمائید
مخبر - آقا فرمودند عدم شکایت دلیل بر
معرومی حق نیست بنده هم تصدیق می کنم چون
شکایت نکردند نباید از حقتشان محروم شوند و لسی
البته تصدیق خواهند کرد که اهالی لنگه خودشان
را جزو حوزه لار میدانستند پس از اینکه این هیئت
نظار که هیچ موجباتی نمی بینم که نسبت بانها برای
مأمور ظنی ایجاد کند می نویسد بندر لنگه که جزو
حوزه انتخابیه لار است نوشته شده انتخابات را خاتمه
دهند و آنها ابتدا متوجه نشوند و لار انتخاباتش
تمام میشود در جریان هم نوشته میشود حتی در خراسان
و اطراف آن منتشر می شود که آقای شیخ محمد حسین
سعادت بسمت نمایندگی حوزه لار انتخاب شده اند و
از بندر لنگه ابتدا سروصدائی بلند نمی شود و شکایتی
نمی کنند و نمیگویند برای مادر لنگه انچمن نظار
تشکیل نداده اند و ما متوجه نشده اند . آن وقت
انچمن چگونه؟ قانون هم که به هیئت نظار گفته است
انتخابات را در یک مدت معینی خاتمه دهید هیئت نظار
هم موافق آن قانون رفتار کرده و بانتخابات خاتمه
داده در اینصورت موجباتی که من سوءظن پیدا کنم
و بان واسطه بگویم غرض رانی شده چیست ؟ من
می بینم هیئت نظار ماده ماده قانون را در همین صورت
مجلس شرح می دهند در افواه هم هیچ شکایتی نیست
الان چهار ماه هم هست که از عمر مجلس می گذرد و
ابداً شکایتی نرسیده پس چه سبب دارد که بنده بگویم
هیئت نظار لار بندر لنگه را از حق خود محروم کرده است
اگر این عقیده را اظهار کنیم باید انچمن نظار را مجازات
کنیم زیرا یک جمعی از یک حقی که مقدس ترین حقوق
آنها است محروم کرده است بنابراین من هیچ موجبات
اشکالی در اطراف این رپورت نمی بینم و عدم شکایت
آنها را هم دلیل می گیرم باینکه آنها عقیده دارند که
حقاً جزو بندر بوشهرند و عقیده دارند که هیئت نظار
موافق قانون عمل کرده زیرا مطابق این صورت مجلس
که فرستاده اند رعایت تمام مواد قانون را کرده اند
فقط چیزی که هست اسم نبرده اوراق را نزد حکومت
یا اعلان کسی فرستادیم . و این اسم نبرد هم دلیل
نمیشود که قانون مراعات نشده باشد . باز هم البته آنچه
موافق قانون صلاح است مجلس شورای ملی عمل خواهد
فرمود .

نایب رئیس - آقای امین الشریعه موافقت
یا مخالف ؟

امین الشریعه - باراپورت موافقم

نایب رئیس - آقای مستشار السلطنه موافقت
یا مخالف ؟

مستشار السلطنه - بنده نظریه داشتم ولی
بیانات حضرات عالی مراجع کرد

نایب رئیس - آقای ملک الشعراء موافقت
یا مخالف ؟

ملک الشعراء - بنده اساساً موافقم ولی نسبت
بیک قسم فرمایش آقای حاج شیخ اسدالله عرضی دارم که
بعد عرض خواهد کرد

نایب رئیس - آقای آصف الممالک موافقت
یا مخالف ؟

آصف الممالک - بنده موافقم
نایب رئیس - آقای کازرانی (اجازه)

آقا میرزا علی کازرانی - بنده مقدمتاً
لازم است عرض کنم حکومت لار راجع با آقای قوام
الملک شیرازی است و سالها است در تحت امر ایالت
فارس است حکومت بوشهر و بنا در هم همینطور و در
موقعیکه این انتخابات بعمل می آمد حکومت فارس با
شاهزاده فرمانفرما بود در حقیقت تمام اینها اهلیک
حوزه هستند و اینهمه بیچ و تابی که در صورت مجلس
ملاحظه می فرمائید لازم نیست . بندر لنگه نمیگوید که
من خودم را بی بهره از انتخابات کنم من چنین تصور
می کنم که لنگه ای افتخار نکند که من شریک در
انتخابات نیستم خیلی غریب است ... آقایان ملتفت
باشید مقصود من این صورت مجلس است در این کاغذ
می نویسد که اهالی لنگه گفته اند چون ما تابع حکومت
بوشهریم از آنجا امر بشود ما اقدام بانتخابات خواهیم
کرد نمی گویند استنکاف داریم اگر ریگی در کفش
انچمن نظار مرکزی نبود می خواست مراجعه
بایالت فارس کند تا بااصله پنجروز حکم شود
بحکومت لنگه که مشغول بانتخابات شود . سه ماه یا سه
هفته مهلت دادیم چه چیز است ؟ این تفصیل لازم
نبود . آقا می فرمایند چون در صورت مجلس نوشته
است در بستک اوراق یا نماینده را پیش حکومت
فرستادیم لنگه هم مثل آنجا خیراً بنظر نیست مقدمتاً
عرض می کنم قانون انتخابات بملط لنگه را جزو لار
کرده فیما بین لار و لنگه فرسخها مسافت است و هیچ
تناسبی فیما بین لنگه و لار وجود ندارد از آنطرف اهالی
لنگه قریب ۵۰ هزار نفوس می باشد و یک موقعه مهم
سیاسی هم دارد و باید از آنجا یک نفر نماینده در مجلس
باشد چرا ؟ که مطلع نظر خارجی است آقا می خواهند
بستک را که تابع لار است و یک ضابط بیشتر ندارد در
ردیف لنگه قرار دهند . لنگه حکومت مستقلی برای
خودش دارد می فرمایند رسیدن شکایت موجب سوءظن
نیست . یکی از موجبات سوء ظن بنده همین رسیدن
شکایت است . رسیدن شکایت دلیل بر صحت انتخابات
است نه بر خرابی انتخابات مگر هر شکایتی انتخاب را
خراب می کند تعجب نکنید لازم است توضیح دهم
شکایتی که از یک حوزه انتخابیه رسید می گوید انچمن
نظار تشکیل شده اعلانهم ترفه هم توزیع کرده
انتخاباتهم بعمل آمده ولی برخلاف قانون یا فلان ماده
قانون بوده و تا یک اندازه سوءظن را رفع می کند
اما اگر یکورقه کاغذ آورده و گفتند راجع بانتخابات
مهدان است خیلی خوب شکایتی هم نرسیده پس باید
رأی برایش گرفته شود ؟ می فرمایند چون شکایتی
نرسیده حقتشان ساقط است بنده عرض می کنم که حق
رأی آنها در حدود قانون ساقط نمی شود مگر وقتی که
انچمن نظار تشکیل شده باشد اعلان منتشر شود آن
وقت اگر آنها اقدام بانتخابات نکنند محروم خواهند
بود طریق انتشار اعلان با اهالی توسط خیر الحاج آقای
حاج عبدالرسول نیست ؟ این حرفها چه چیز است ؟
قانون را باز چه قرار داده اند حکومت که وجود داشت
خوب بود بحکومت می نوشتند نه اینکه بجای عید -

الرسول بنویسند و بحکومت بگو در خصوص انتخاب
دست غیب راجع بکنند پس و سپس یک سوء ظنی
واقع شده سه ما است که متصل مراجعه بعمل میکنیم
سؤال می کنیم جواب می آید آنجاها مجمل است
باز سؤال می کنیم منتهی موافقم با اشخاصی که مخالفت
کردند و مراجعه بعمل نمودند چه ضرر دارد ما هم
مراجعه و تحقیق کنیم چرا رفع سوء ظن نشود باز چه
که نیست همینکه یکورقه کاغذ بیا دارند ما هم رأی
منفی و مثبت گرفتیم صحیح است ؟ خیر اینطور نیست
بنده عرض می کنم اگر در حدود قانون کسی شرکت در
امراتخابات نکند البته حقتش ساقط است اما کدام قانون
کو . کی . کجا . چه وقت . نیست . نبوده ما یا نشاوری
برای چه می کنیم آقای سعادت آلان بوشهر است
تا بخواد بیاید مدتها طول می کشد چرا از محل تحقیق
نمی کنید سؤال کنید ببینید آنچه را از این ورقه
می گوید راست است یا دروغ آقا می گوید نظرباین
که در قانون می نویسد اعضا انچمن نظار باید از
متمدین محل باشند باین دلیل انچمن نظار متمدین است
بنده عرض می کنم مسلمان باید متمدن باشد و کسی از
دستش ازت نبیند در اینصورت نمی توانم بگویم فلان
کس مسلمان است چرا که بنده کار است بنابراین عرض
می کنم راجع بکنه باید از محل تحقیق شود زیرا اگر
فردا لنگه ای گفت ما خیر نداشتیم با اعلان نشده و
بکلی بی اطلاع بودیم چه با آنها جواب خواهیم داد ؟
بگویم در صورت مجلس نوشته بشما اطلاع داده اند ؟
بنده عرض می کنم باید از اهالی لنگه سؤال شود که
آیا بشما نوشته اند ؟ خطی دیدید . قاصدی آمد ؟
اهالی شد یا خیر ؟ با فاصله روز این امر صورت می گیرد
آنوقت اگر دیدید حقیقتاً همین طور است که صورت -
مجلس می گوید منتهی بشما هم عقیده شده و در موقع
رأی دادن بنده هم قیام نموده رأی می دهم اما اگر
دیدیم اینطور نبود آنوقت بنده نادم خواهم بود این
عرض بنده است

نایب رئیس - عده کثیری از آقایان نمایندگان
به موجب پیشنهادهای مختلفه که فرموده اند مذاکرات را
کافی دانسته اند فرقی که دارد اینستکه دونفر از آقایان
تقاضا کرده اند که در موضوع انتخاب آقای سعادت رأی
گرفته نشود و بشبه مراجعه شود که تحقیقات تکمیل
شود این دونفر نماینده محترم که این پیشنهاد را کرده اند
آقای سهام السلطان و آقای آشتیانی هستند و یک عده
کثیری هم تقاضای اختتام مذاکرات را کرده اند و من
هم گمان می کنم باید با این نظر موافقت کرد یعنی
مذاکرات را کافی دانست زیرا نباید فراموش بفرمائید
که در دستور چیزهای مهمتری هم داریم حالا آیا مخبر
شعبه موافقت می کند اعتبارنامه بشبه مراجعه شود
آقا میرزا هاشم آشتیانی - بنده مختصر
توضیحی دارم
نایب رئیس - اجازه فرمائید پیشنهادات خوانده
شود بعد هر توضیحی دارید بفرمائید
(آقای تدین پیشنهاد آقای آقا میرزا هاشم
را بمضمون ذیل قرائت نمودند)
نظر این که آقای شیخ محمد حسین سعادت حضور

ندارند و ورود ایشان بر کرمه شایه باین زودیهها انجام نگیرد بنده پیشنهاد می نمایم که اعتبارنامه ممزی - الیه بعد از تحقیقات تلگرافی از مجلس بمجلس بیاید هاشم آشتیانی

نایب رئیس - پیشنهاد آقای سهام السلطان هم صکه با این پیشنهاد قریب المضمون است قرائت می شود

(بمضمون ذیل قرائت شد)
چون از قزاقی که از صورت مجلس استنباط میشود معلوم نیست که انجمن نظار در لنگه معین شده است و بنایب الحکومه آنجا رسماً اخطار شده یا غیر و اهالی استتکاف از دادن رأی نموده اند یا غیر بنده پیشنهاد می کنم که راپورت بشعبه عودت داده شود تا تحقیقات محلی نموده بعد راپورت آنرا بمجلس تقدیم نمایند ، سهام السلطان

نایب رئیس - آقای آشتیانی (اجازه)

آقا میرزا هاشم آشتیانی - البته آقایان تصدیق می کنند که مذاکراتی که در اطراف این انتخاب می شود مربوط به شخص منتخب نیست فقط راجع بجزایر قانون است . در مسئله انتخابات بندر لنگه هیچ معلوم نیست در آنجا حوزه جزئی تشکیل شده یا نشده يك مذاکراتی راجع بحاج عبدالرسول نامی می شود که ما نمی دانیم این حاجی عبدالرسول از طرف انجمن نظار معین شده یا نایب الحکومه بندر لنگه بوده بنا بر این لازم است در این باب دقتی بشود و پس از آنکه معلوم شد حاجی عبدالرسول کیست و چه کاره بوده آقایانی هم که مخالفند البته رأی خواهند داد

نایب رئیس - آقای مغرب قبول میفرمائید بشعبه مراجعه شود یا خیر .
مغرب - خیر بنده قبول نمی کنم
نایب رئیس - آقای آصف الممالک در باب این پیشنهاد فرمایشی دارید .

آصف الممالک - بلی بنده با این پیشنهاد مخالفم زیرا هیچ اشکالی در صحت این انتخاب نمی - نمیشود برای انتخاب يك نفر باید ببینیم چه چیز لازم است .

نایب رئیس - خواهش می کنم در اصل مطلب داخل نشوید و راجع ببیشهاد فرمائید
آصف الممالک - بنده باید در اصل مطلب داخل شده وصحت این انتخابرا ثابت کنم تا آنوقت بگویم این پیشنهاد لازم نیست

نایب رئیس - پس قدری مختصر فرمائید
آصف الممالک - انجمن نظار بنا بتکلیفی که داشته است بنطاقی که بر حسب قانون جزه حوزه انتخابیه لار بوده است اعلان کرده و بقدر لزوم هم مهلت داده است اگر احیاناً قصوری از طرف يك حوزه انتخابیه شده باشد هیچ لطمه نسبت بانقلابات وارد نمی شود این مسئله چیزی نیست که فقط در لار واقع شده باشد در همین مجلس راجع بچند فقره انتخاب دیگر هم این مطلب مورد مذاکره واقع شده و بعد از آنکه معلوم شده است قصور از طرف حوزه انتخابیه بود و انجمن

مرکزی بر طبق قانون حق آنها را ساقط کرده است مجلس هم آن انتخاب را صحیح دانسته و رأی داده است نظیر آن انتخاب سمنان و ملایر و شوشتر است وظیفه يك انجمن مرکزی همین است که بشعبات جزء و حوزه های انتخابیه اطلاع دهد اگر آنها کوتاهی کنند ما نمی توانیم تقصیری بر آن وارد آوریم و اگر این طور باشد ممکن نیست هیچ انتخابی خاتمه پیدا کند برای این که در هر انتخابی ممکن است يك شعبه جزئی حاضر نشود در اینصورت ما نمی توانیم حقوق يك جمعیت زیادتری را برای يك جمعیت کمتری تضییع کنیم در صورتی که وظیفه هر فردی اینست که در موقعی که اعلان انتخابات را منتشر کردند در انتخابات شرکت کند اگر نکرد خودش حق خود را ساقط کرده شکایتی هم که در این موضوع نرسیده وقتی خودشان شکایتی از این باب ندارند و قانع شده اند ما دیگر حق نداریم آنها را ذیحق فرض کنیم و از طرف آنها وکالت کنیم و بگوئیم انتخابات صحیح نیست بنابراین بنده با پیشنهاد مخالف هستم

نایب رئیس نظر باین صکه آقای سهام - السلطان هم یکی از پیشنهاد کنندگان هستند اگر موافقت فرمائید ایشان هم توضیحشانرا بدهند و بعد رأی بگیریم
سهام السلطان - البته تصدیق می فرمائید که انجمن نظار مرکزی با نظارت حکومت باید بشعبات جزء اطلاع داده و تکثیر نمایند بفرسند که نایب الحکومه محل انجمن را تشکیل دهد .
ببندر لنگه هم همینطور که در صورت مجلس نوشته شده يك نفر فرستاده شده ولی در صورت مجلس بطور صریح معلوم نکرده که بنایب الحکومه اظهاری شده باشد و فقط اظهار میدارد از طرف حاج عبدالرسول نوشته شده است که نایب الحکومه گفته است چون بندر لنگه جزء بوشهر است باید بنایب الحکومه بوشهر مراجعه شود و از طرف نایب الحکومه اخطار شود تا اهالی بندر لنگه مشغول انتخابات شوند البته باید مجدداً نایب الحکومه لار بنایب الحکومه بوشهر این مسئله را مراجعه کرده باشد و بنایب الحکومه بوشهر مراجعه نشده و باینواسطه این کار بتأخیر افتاد و انتخابات بندر لنگه صورت نکرده در اینصورت بنده عقیده ام این است که تحقیق شود اگر از طرف انجمن لار و نایب الحکومه آنجا با اهالی اخطار شده و از طرف اهالی اظهار شده باشد که بحکومت بوشهر که ماجزو آن هستیم اخطار کنید و حکومت بوشهر با اطلاع باشد که ما اقدام بانقلابات کنیم و بحکومت بوشهر اطلاع داده نشده باشد البته در اینصورت ما نمیتوانیم آنها را از حق خودشان محروم کنیم این نظریه بنده بود چون در شعبه هم این نظریه را داشتیم در اینجا هم عرض کردم

نایب رئیس - آقای آشتیانی هم همان پیشنهاد آقای سهام السلطان را که در حقیقت با پیشنهاد خودشان یکی است قبول و امضاء فرمودند و برای هر دو يك رأی گرفته میشود بنابراین باید رأی بگیریم ابتداء (نطق)

رأی میگیریم که راپورت بر گردد بشعبه تا يك تحقیقات محلی شود
آقایانی که با این پیشنهاد موافقت می فرمایند قیام فرمایند
(عده قلیلی قیام نمودند)

نایب رئیس - رد شد تصور میکنم مخالفی نباشد که بوکالت آقای سعادت رأی بگیریم (گفته شد خیر)
آقایانی که صحت نمایندگی آقای آفاشیخ محمد حسین سعادت را تصویب می فرمایند قیام نمایند .
(اغلب قیام نمودند)

نایب رئیس - تصویب شده . يك راپورت دیگری رسیده است راجع بآقای دستغیب که بایستی جزو دستور گذارده شود ولی جمعی از آقایان تقاضا کرده اند که این راپورت طبع و توزیع شده و در دستور جلسه آتی گذارده شود . چون امشب کارهای مهمتری هم داریم و بوجه مجلس بایستی مطرح مذاکره شود اگر مخالفی باشد بجلسه آتی موکول شود آقای آقا میرزا هاشم آشتیانی (اجازه)

آقا میرزا هاشم آشتیانی - چون این راپورت سابقاً جزو دستور گذاشته شده و طبع و توزیع هم شده و مخالفتهائی هم نسبت به آن ابراز شده گمان نمیکنم دیگر لازم به طبع و توزیع ثانوی باشد .

نایب رئیس - در هر صورت چون پیشنهادی شده است مجبوریم راجع بآن رأی بگیریم و به علاوه راپورت ثانوی هم طبع نشده . در هر حال این پیشنهاد قرائت میشود و هر قسم مجلس رأی داد عمل میشود .

(آقای تدین پیشنهاد میوررا بمضمون ذیل قرائت نمودند)

امضاء کنندگان ذیل تقاضا مینمایند:
چون مخالفین آقای دستغیب بایستی بتلگرافات و توضیحاتی که از بندر عباس در موضوع اشکال مزبوره در صورت مجلس ایشان رسیده است مراجعه نمایند مقرر شود راپورت مشارالیه ازدستور امروز برداشته شده طبع و توزیع گردد تا در جلسه آتی تکلیف آن معین شود .
محمد هاشم میرزا - عمل السلطنه - حسینعلی عبدالله معتمد السلطنه

تدین - صدر این پیشنهاد با ذیلش مخالف است زیرا اول میگوید مخالفین آقای دستغیب بایستی بتلگرافات و توضیحاتی که از بندر عباس در موضوع اشکال مزبوره در صورت مجلس ایشان رسیده است مراجعه نمایند و در ذیل آن مینویسد طبع و توزیع گردد خوب است هر کس مخالف است بشعبه رفته و به تلگرافات مراجعه نماید فایده طبع و توزیع چه خواهد بود به علاوه آن تلگرافات بنده حاضر دارم اگر مجلس موافق باشد بخوانم

نایب رئیس - آقای نصرت الدوله (اجازه نطق)

نصرت الدوله - شعبه عرضی ندارم لکن شاهزاده محمد هاشم میرزا چندین مرتبه اجازه خواسته اند ولی گویا آقایان منشایان کمالاً توجه نمی فرمایند باین جهت بنده اجازه خواستم که این مطلب را متذکر شوم .

تدین - موقعی که ایشان اجازه خواستند همان وقت یادداشت شده است .

نایب رئیس - آقای محمد هاشم میرزا (اجازه نطق)

محمد هاشم میرزا - البته خاطر آقایان مسبوق است که مخالفت با آقای دستغیب ابتدا از طرف بنده اظهار شده و هیچ مقصود و غرضی هم با ایشان نداشتم فقط در طرز جریبان انتخابات يك اشکالاتی بنظرم رسیده بود که بشعبه عرض کردم و بعرض مجلس هم رسانیدم و محتاج بتحقیقات محلی دانستم لذا شعبه بعمل رجوع نمود و تلگرافاتی رسیده از قرار معلوم توضیحاتی داده شده است ولی آن توضیحات را بنده ندیده ام چون نمی خواهم اوقات گرانهای مجلس را چند ساعت مثل قضیه آفاشیخ محمد حسین سعادت و غیره تلف کرده باشم این است که عرض کردم تلگرافات و راپورت را طبع و توزیع نمایند تا اگر راپورت موافق مقصود من باشد مخالفت نکرده و رأی بدهم و مذاکرات کمتر جریان پیدا نماید و گمان نمی کنم ضرری هم داشته باشد دیگر نمیدانم مخالفت آقای تدین از چه نقطه نظر است

تدین - اینکه عرض کردم لازم نیست طبع و توزیع شود از نقطه نظر صرفه جوئی بودا گرمیخواهید تلگرافات با صورت مجلس را ملاحظه فرمائید حاضر است والا بنده مخالفتی ندارم .

نایب رئیس - در هر صورت اگر مخالفتی نباشد راپورت راجع بآقای دستغیب بجلسه بعد موکول شود .

محقق العلماء - اجازه می فرمائید توضیح مختصری عرض نمایم ؟
نایب رئیس - فرمائید .

محقق العلماء - گمان می کنم لازم به طبع و توزیع نیست ممکن است خود آقای محمد هاشم - میرزا بشعبه مراجعه فرمایند و تلگرافات را ملاحظه کنند .

نایب رئیس - این راجع بطرز جریبان داخلی مجلس است و اداره تقنینیه خودش مراعات خواهد کرد راجع بیک مطلبی هم که مختصر جزو دستور است مذاکره می کنیم و بعد از تنفس داخل در شور بودجه مجلس خواهیم شد و آن مسئله پیشنهادی است که در باب تجدید نظر در قانون انتخابات شده است آقای آقا سید یعقوب .

(اجازه)
آقا سید یعقوب - راجع بتجدید نظر در قانون انتخابات گمان نمی کنم دلیلی داشته باشد زیرا حکومت ماحکومت ملی است و ما دارای قانون اساسی هستیم هر چند فکرمی کنیم چیزی در این قانون نمی بینم فقط تقصی که دارد مسئله مداخله حکومتهای مختلفه

است در امر انتخابات و اگر بر قانون انتخابات یکماده اضافه شود که هیچ حکومتی حق ندارد چه در انتخابات چه در تجدید انتخابات مداخله نماید رفع آن عیب خواهد شد و گمان می کنم قانون انتخابات فعلی هیچ عیب و تقصی ندارد لکن بنده کاملاً با اضافه این ماده موافقم و لکن در اصل اینکه باید نسبت بقانون انتخابات تجدید نظر شود بنده مخالفم و خوب است آقایانی که این امر را لازم و واجب میدانند دلایل خود را ذکر فرمایند تا بنده هم قانع شوم

نایب رئیس - آقای نصرت الدوله (اجازه)
نصرت الدوله - گمان می کنم نظر پیشنهاد کنندگان مخالفی در مجلس نداشته باشد و خود آقای آقا سید یعقوب هم از نقطه نظر توضیح خواستن است که این فرمایش را فرمودند لذا بنده با کمال میل نظریات پیشنهاد کنندگان را بر عرض می رسانم و گمان می کنم آقایان نمایندگان معتمد بانجریباتی که در این دوره در شعبه نموده اند نظریات بنده را تصدیق فرمایند تجدید نظر در قانون انتخابات از نقطه نظرهای مختلف است ولی اصولاً در مواقع عمل يك نواقصی در این قانون دیده شده و در تمام حوزه های انتخابیه يك اشکالاتی بواسطه ناقص بودن بعضی از قسمت های قانون تولید شده و همان اشکالات در شعبه و در مجلس اسباب مزاحمت فراهم آورده و شاید همین مذاکراتی که امروز اینجا در مورد يك اعتبارنامه شد دلیل کافی بر نقص قانون انتخابات باشد حالا اگر بخوام کلیه نظریات پیشنهاد کنندگان را بر عرض می رسانم و داخل در جزئیات مطلب شوم ممکن است دچار تطویل شوم بنابراین ممکن است يك کمسیون از طرف مجلس انتخاب شود که در این قانون تجدید نظر نمایند و هر طور صلاح دیدند اصلاحاتی در آن بعمل آورند و راپورت دهند توضیح دیگری که میخواستم عرض نمایم راجع بمذاکراتی است که در خارج جریان دارد زیرا شنیدم در خارج در اطراف این پیشنهاد تصور شده است که این تجدید نظر راجع بحق انتخاب عمومی است این مطلب را بنده کاملاً تکذیب مینمایم پیشنهاد کنندگان هیچوقت در این خیال نیستند که این حق عمومی و قانونی را که برای افراد این مملکت است از آنها سلب نمایند راجع بیک قسمت دیگر از فرمایشات آقای آقا سید یعقوب هم نسبت بعدم مداخله حکومت در امر انتخابات بنده چیزی نفهمیدم البته قسمت اجرائیات انتخابات و وسایل کار همیشه باید در دست قوه اجرائیه و حکومت باشد ولی البته بایستی از بعضی مداخلات غیر مشروع مأمورین دولتی (که در این انتخابات اخیر کاملاً در شعبه معلوم شده و جلوگیری نمود و عملیات آنان را معدود نکرد و پیشنهاد کنندگان هم کاملاً این نظریه را دارند و در کمسیون هم طرح خواهد شد

نایب رئیس - نظر باینکه بنده هم یکی از پیشنهاد کنندگان این لایحه هستم لذا اجازه می خواهم کدر اینجا دو کلمه عرض کنم اصلاً نظریه ما در پیشنهاد این لایحه الغاء قانون انتخابات نبوده زیرا الغاء قانون بایستی بتصویب مجلس شورای ملی برسد تا قوه قانونی از آن سلب شود نقطه نظر ما این بود که قانون بایستی بتصویب مجلس شورای ملی برسد تا قوه قانونی از آن سلب شود نقطه نظر ما این بود که قانون انتخابات از آن سلب شود نظرماً این بود که قانون انتخابات اصلاحاتی لازم دارد در صورتی که ممکن بود یکی از آقایان نمایندگان در این قانون مطالبات می کرد و اصلاحاتی را در نظر میگرفت و بمجلس پیشنهاد می کرد ولی چون مطالبات یک نفر کافی نیست این بود که تقاضا شد کمسیون تشکیل شود (چنانکه این مطلب سابقه هم داشته و در مجلس دوم برای تجدید نظر در قانون انتخابات يك کمسیون تشکیل شد) و این کمسیون در قانون انتخابات مطالبات می کند و اصلاحاتی لازم میدانند در ضمن راپورت بمجلس تقدیم نمایند و اگر آن اصلاحات با اکثریت تصویب شد قائم مقام مواد نسخ شده خواهد شد الا این قانون فعلی باعتبار خودش باقی می ماند . آقای آصف الممالک (اجازه نطق)

آصف الممالک - همه آقایان مخصوصاً آقایانی که در جریان يك انتخابی داخل بودند بخواهی مسبقاً در قانون انتخابات نواقصی هست و اصلاحاتی را بایستی برای آن قائل شد چون آقای آقا سید یعقوب فرمودند اگر يك چیزهایی هست بعرض مجلس برسد که ایشان مطلع شوند عرض می کنم یکی از نواقص این قانون جدولی است که منضم بآن شده است و در موقعی که این جدول نوشته شده کاملارهاست بعد و قرب نقاشی حوزه های انتخابیه نشده در بعضی از حوزه های انتخابیه ما این حوزه های مرکزی و حوزه های جزء آن چه بلایجه فرسخ و حوزه جزو دیگری که از آن حوزه مرکزی خارج است پنج فرسخ مسافت دارد حالا این نظر از کجا پیدا شده و بچه جهت در آن موقع نتوانسته اند این حوزه ها را از روی تناسب از نقطه نظر قرب و

آصف الممالک - بلی
نایب رئیس - آقای آقا سید فاضل با پیشنهاد موافقت

آصف الممالک - بلی
نایب رئیس - آقای آقا سید فاضل با پیشنهاد موافقت

آصف الممالک - بلی
نایب رئیس - آقای آقا سید فاضل با پیشنهاد موافقت

آصف الممالک - بلی
نایب رئیس - آقای آقا سید فاضل با پیشنهاد موافقت

آقا سید فاضل - بلی موافقت
نایب - آقای مساوات موافقت
مساوات - بنده يك مخالفت اجمالی دارم
نایب رئیس - فرمائید

مساوات - چون تجدید نظر در قانون انتخابات تر ازلی در قانون وارد می آورد اینست که از آقایان پیشنهاد دهندگان توضیح می خواهم که آیا مقصود از تجدید نظر اصلاح قانون است یا الغاء آن و گمان می کنم مقصود پیشنهاد دهندگان اصلاح قانون بوده است نه الغاء و تجدید نظر البته نمی توان منکر شد که قانون انتخابات نواقصی دارد و بایستی اصلاح شود ولی باید دانست که اصلاح غیر از تجدید نظر است اصلاح عبارت از اینست که این قانون بقوه خود باقی باشد و بمذبحه خوان العاق یا حذف بعضی از مواد آن جرح و تعدیل شود خوب است در پیشنهاد این توضیح قید شود و مخصوصاً تصریح شود که این قانون قوه قانونی خود را بایستی داشته باشد .

نایب رئیس - نظر باینکه بنده هم یکی از پیشنهاد کنندگان این لایحه هستم لذا اجازه می خواهم کدر اینجا دو کلمه عرض کنم اصلاً نظریه ما در پیشنهاد این لایحه الغاء قانون انتخابات نبوده زیرا الغاء قانون بایستی بتصویب مجلس شورای ملی برسد تا قوه قانونی از آن سلب شود نقطه نظر ما این بود که قانون بایستی بتصویب مجلس شورای ملی برسد تا قوه قانونی از آن سلب شود نظرماً این بود که قانون انتخابات از آن سلب شود نقطه نظر ما این بود که قانون انتخابات اصلاحاتی لازم دارد در صورتی که ممکن بود یکی از آقایان نمایندگان در این قانون مطالبات می کرد و اصلاحاتی را در نظر میگرفت و بمجلس پیشنهاد می کرد ولی چون مطالبات یک نفر کافی نیست این بود که تقاضا شد کمسیون تشکیل شود (چنانکه این مطلب سابقه هم داشته و در مجلس دوم برای تجدید نظر در قانون انتخابات يك کمسیون تشکیل شد) و این کمسیون در قانون انتخابات مطالبات می کند و اصلاحاتی لازم میدانند در ضمن راپورت بمجلس تقدیم نمایند و اگر آن اصلاحات با اکثریت تصویب شد قائم مقام مواد نسخ شده خواهد شد الا این قانون فعلی باعتبار خودش باقی می ماند . آقای آصف الممالک (اجازه نطق)

آصف الممالک - همه آقایان مخصوصاً آقایانی که در جریان يك انتخابی داخل بودند بخواهی مسبقاً در قانون انتخابات نواقصی هست و اصلاحاتی را بایستی برای آن قائل شد چون آقای آقا سید یعقوب فرمودند اگر يك چیزهایی هست بعرض مجلس برسد که ایشان مطلع شوند عرض می کنم یکی از نواقص این قانون جدولی است که منضم بآن شده است و در موقعی که این جدول نوشته شده کاملارهاست بعد و قرب نقاشی حوزه های انتخابیه نشده در بعضی از حوزه های انتخابیه ما این حوزه های مرکزی و حوزه های جزء آن چه بلایجه فرسخ و حوزه جزو دیگری که از آن حوزه مرکزی خارج است پنج فرسخ مسافت دارد حالا این نظر از کجا پیدا شده و بچه جهت در آن موقع نتوانسته اند این حوزه ها را از روی تناسب از نقطه نظر قرب و

آصف الممالک - بلی
نایب رئیس - آقای آقا سید فاضل با پیشنهاد موافقت

بعد معین کنند شاید در آن موقع بعضی از نمایندگان ولایات اطلاع کافی از اوضاع جغرافیائی ولایت خود نداشته اند و یا آنکه واقفاً يك ایالت و ولایتی از خود در مجلس نماینده نداشته چنانکه در دوره دوم تقنینیه کرمان در این مجلس نماینده نداشت و یا اگر هم بوده اند اطلاعات کامل از وضعیت جغرافیائی کرمان نداشته اند و به همین ملاحظه در حوزة بندی کامل رعایت تناسب قرب و بعد نشده و تصور می کنم در سایر ولایات هم این مسئله هست و کلیه این مسئله تولید اشکال بزرگی برای سر و پیشرفت جریان انتخابات نموده است و باعث زحمت شده مثلاً در موقی که مدت قانونی انتخاب يك حوزة را معین می کنند بواسطه همین بعد مسافت چون نمیتوانند نتیجه انتخابات خود را بر موقع برسانند انجمن نظارت مرکزی حق انتخاب آن حوزة را ساقط می نماید و اسباب شکایت می شود در صورتی که اگر مسافت نزدیک بود البته زودتر انتخاباتشان را خاتمه می دادند و این شکایات و فریادها واقع نمی شد .

نقص دیگر این قانون این است با مبنای که در این قانون موجود است در نقاطی که خیلی دور دست است غالباً انجمن های نظار دچار مشکلاتی میشوند و می خواهند از انجمن مرکزی توضیحات بخواهند تا آدم بفرستد و مشکلات خودشان را اظهار نمایند و از انجمن مرکزی تعلیمات بآنها برسد مدت انتخاب می گذرد و حق آنها ساقط می شود همچنین اشکالات دیگر هم راجع ببعضی تکلیفاتی است که در این قانون مصرح نیست مثلاً يك نفر نماینده معین شده و مجلس هم مفتوح شده است اگر نماینده میل نداشته باشد در مرکز حاضر شود هیچ تکلیفی برای او معین نیست در حالی که ممکن است در تمام دوره تقنینیه نماینده فلان محل در مجلس حاضر نشود و البته باید يك تکلیفی برای نمایندگان معلوم باشد دیگر اینکه حدود اختیارات انجمن نظار و حکومت های معالی در این قانون مصرح نیست در انتخابات طهران ما اعتراض می کنیم که چرا انجمن مرکزی در امور انتخابات کن مداخله کرد و البته این اعتراض بجاست اما قانون برای انجمن نظار مرکزی حدودی معین نکرده است که انجمن نظار مرکزی بعد از آنکه يك سوم جریانی در انتخابات ملاحظه نموده تکلیف چیست همچنین راجع به انتخابات مازندران که در این مجلس رایورتهایش خوانده شد و مشکلات آن را همه ماها ملاحظه کردیم بعلاوه راجع بحوزة های انتخابیه کاملاً مطرح نیست که انجمن نظار مرکزی چه تکلیفی خواهد داشت مثلاً اگر بخواهید بيك معالی مأموری بفرستد و برای آنجا حوزة انتخابیه تشکیل بدهد بقدری کوچک و ناقابل است که باید مخارجی را متحمل شوند و يك اشخاص را بفرستند آنوقت بعد از مدت ها معطلی ۱۰۰۰ نفر یا ۱۰۰۰ نفر را در انتخابات شرکت دهند و اگر احياناً آنها را در انتخابات شرکت ندهند ممکن است اشکالاتی تولید شود و اسباب شکایت فراهم گردد و غالباً به واسطه این قبیل ابهامات و مشکلات انجمن های نظار مرکزی در هر موقع دچار مشکلاتی می شدند و محتاج بودند رجوع بمرکز و وزارت داخله بنمایند وزارت داخله هم بآنها تعلیماتی می داد و بطوری این تعلیمات و دستورات زیاد شده بود که از تمام آنها يك جزوه

تشکیل داده بودند در بدو انتخابات ولایات بمقرستادن که مشکلات خود را از روی آن خاتمه دهند بنابراین تجدید نظر باین معانی خواهد بود و همانطور که آقای سردار معظم توضیح دادند تجدید نظر شامل این نخواهد بود که این قانون فعلاً از نفوذ و قوه خود بشکاید تا قانون جدیدی قائم مقام آن نگردد غیر این قانون باعتبار خود باقی منتهی کبسیونی که انتخاب خواهد شد رسیدگی بقانون است انتخابات نموده و نواقصی که بنظرش میرسد موادی بر اصلاحات بنظر مجلس میرساند و در صورت تصویب اجراء خواهد شد

نایب رئیس - آقایان مذاکرات را کافی نمی دانند ؟

مساوات - بنده اجازه می خواهم

نایب رئیس - بفرمائید

مساوات - بنده مخالفت ندارم و بعد از آنکه آقایان پیشنهاد کنندگان توضیحاتی دادند معلوم شد که آنها هم بمان هم عقیده هستند لذا استدعا میکنم در پیشنهاد این مطلب تصریح شود برای اینکه من بعد اشکالی روی ندهم

نایب رئیس اگر پیشنهادی دارید بنویسید و بفرستید تا نسبت بآن رأی گرفته شود

نصرت الدوله اگر اجازه داده شود برای اقناع آقای مساوات می خواستم توضیحی بدهم بفرمائید ؟

در قسمت آخر این پیشنهاد قیدی شده است که هیچ تردیدی باقی نمی گذارد چون می نویسد که کبسیونی مرکب از ۹ نفر برای تجدید نظر در قانون انتخابات از طرف مجلس شورای ملی انتخاب شده و رایورته اصلاحات لازمه در قانون انتخابات را پس از مطالعه بمجلس شورای ملی پیشنهاد می نماید بنده گمان می کنم این عبارت کاملاً کافی است و هیچ ابهامی در خارج باقی نخواهد بود علاوه بر آن از نقطه نظر اصول هم هر قانونی باید بموجب يك قانون دیگری لغو شود

نایب رئیس - پیشنهاد آقای مساوات قرائت می شود

(آقای تدین پیشنهاد مزبور را بمضمون ذیل قرائت نمودند)

این عبارت در آخر پیشنهاد نوشته شود در این قانون انتخابات بقوه قانونیه باقی است تا وقتی که مجلس با اصلاحات آن رأی بدهد

نایب رئیس - آقای محمد هاشم میرزا - مسئله تفسیر یا تجدید نظر در قانون سابقه های مفصلی در این مجلس دارد منجمه راجع بقانون انتخابات ۱۵ ماه کبسیون طول کشید و زحمت کشیدند تا این نظامنامه و قانون انتخابات قلمی را نوشتند و دیگر از قانونهایی که لغو شد یا تغییر کرد قانون نك و قانون ۲۳ جوزا بود بنابراین بهیچوجه محتاج باضافه کردن این عبارت نیست مسلم است همانطو که شاهد از نصرت الدوله فرمودند تا يك ماد قانونی تصویب نشود قانون مصوبه دیگر مرکز لغو نخواهد شد چنانچه ما ملاحظه فرمودیم در موقوف الاجراء

بودن قانون تشکیلات مالمه بیست روز مذاکره کردیم بقین است در ابقاء قانون انتخابات هیچ تردیدی نیست لذا بعقیده بنده هیچ محتاج باضافه کردن عبارت این پیشنهاد نیست .

نایب رئیس - بنده که يك نفر از پیشنهاد کنندگان هستم اگر عیبی در قبول این پیشنهاد تصور نمی کردم ممکن بود این پیشنهاد را بپذیرم لکن گمان می کنم اگر این عبارت ضمیمه این ماده بشود مجبور باشیم بعدها در تمام قوانین این عبارت را ضمیمه کنیم این عیب بنظر بنده رسیده مقصود آقای مساوات هم این بود که سوء تفاهمی نشود و تصور میکنم این مذاکراتی که در مجلس شد برای رفع آن سوء تفاهم کافی است و مخصوصاً استحکام قانون انتخابات را تثبیت می نماید با تمام این احوال اضافه آن منوط برای مجلس است .

مساوات - بلی مذاکرات مجلس سندت دارد ولی می بینم گاهی فراموش می شود بلی در هر ماده هر وقت توضیحی بدهند چون در صورت مشروح مجلس هست سندت دارد ولی گاهی اغفال می شود و این مسئله لغت تجدید نظر غیر از سایر چیزها است و این پیشنهاد تجدید نظر در قانون را در واقع متزلزل می کند و بعقیده من در صورتی که بان موافق باشند گمان نمی کنم الحاق این عبارت چندان ضروری داشته باشد .

نایب رئیس - در هر صورت آقای مساوات پیشنهادی سکرده اند قرائت می شود و رأی می گیریم .

(آقای تدین پیشنهاد را مجدد قرائت نمودند)

نایب رئیس - بنا بر این رأی میگیریم در قابل توجه بودن این ضمیمه و اگر قابل توجه شد اضافه می شود (آقای ارباب کیخسرو اجازه)

ارباب کیخسرو - بنده گمان می کنم قبلاً این مسئله را باید معلوم کرد زیرا اگر در این پیشنهاد رأی گرفته ورد شود مثل این است که مامتقد باین پیشنهاد نبوده ایم عقیده بنده این است که این پیشنهاد بماند برای بعد از تنفس که آقایان نمایندگان در آن وقت کرده بعد رأی دهند .

نصرت الدوله - بنده هیچ محتاج نمیدانم بماند برای بعد از تنفس و این مطلب را که آقای ارباب کیخسرو فرمودند تصور می کنم ایرادی وارد نباشد آقای مساوات مصرند که این توضیح بشود و پیشنهاد کنندگان هم این توضیح را زائد میدانند و عقیده شان این است که این توضیح ممکن است در آتیه و در موارد دیگر مصرف باشد زیرا این توضیح و این قبیل تفسیر ها برای موقعی است که اصول مسلمی در بین نباشد ولی امروز يك اصل مسلم و محرز در بین هست و آن اینست که يك قانونی که از مجلس گذشته بدون اینکه قانون دیگری از مجلس بگذرد نقض نمی شود ما چطور می توانیم بواسطه افزودن يك چنین عبارتی این اصل مسلم را از قوت خود ببندازیم باین ملاحظه بنده تصور می کنم که اگر این نظر آقای مساوات را مجلس تصدیق نکند ابتدا ضرر و خللی

باساس مسئله وارد نمی آورد که آقای ارباب کیخسرو تصور فرمودند شاید خللی وارد می آورد منتهی چون آقای مساوات در پیشنهاد خود اصرار دارند و در عقیده خودشان باقی هستند مجلس هم پیشنهاد ایشان رأی می دهد بعد در اصل پیشنهاد رأی گرفته خواهد شد .

ارباب کیخسرو - بنده مخالف پیشنهاد اولیه نبودم مقصود بنده این بود که اگر رأی گرفته شود رد شود تغییر نشود که با اصل مقصود کسی مخالفت داشته است .

نایب رئیس در هر صورت نظر باینکه بعد از تنفس کار دیگری داریم باید این مسئله را تمام کنیم آقایانیکه پیشنهاد آقای مساوات را تصویب مینمایند قیام نمایند .

(عده قلیلی قیام نمودند)

نایب رئیس در شد بنا بر این رأی می گیریم در اصل پیشنهاد تعیین کبسیون برای تجدید نظر در قانون انتخابات آقایانیکه این پیشنهاد را تصویب می کنند قیام نمایند .

(اغلب نمایندگان قیام نمودند)

نایب رئیس تصویب شد انتخاب کبسیون و اعضایش برای جلسه بعد می نماید فعلاً بکریع تنفس است و پس از آن داخل در شور بودجه مجلس خواهیم شد .

(در این موقع آقایان نمایندگان برای تنفس از مجلس خارج و پس از یک ربع مجلس مجدداً تشکیل گردید)

نایب رئیس شروع می کنیم بشور بودجه مجلس رایورته اداره مباشرت بعد رایورته کبسیون محاسبات خوانده می شود و بعد رأی می گیریم .

(آقای تدین رایورته اداره مباشرت و کبسیون محاسبات را بمضمون ذیل قرائت نمودند)

کبسیون محاسبات در تاریخ چهارشنبه پانزدهم ربیع الاول ۱۳۴۰ مطابق ۲۴ عقرب تغاقوی ثیل ۱۳۰۰ بر بناسات آقای شیخ الاسلام ملایری منقد و بودجه ۹ ماهه سنه تغاقوی ثیل ۱۳۰۰ مجلس شورای ملی را که از اول سرطان الی آخر حوت همان سنه است و در چند جلسه با حضور آقای ارباب کیخسرو مطرح مذاکره بوده موافق مواد ذیل که عین پیشنهادی اداره محترم مباشرت است باتفاق تصویب و بمجلس شورای ملی تقدیم می نماید .

رئیس کبسیون شیخ الاسلام ملایری مخبر کبسیون ابراهیم قمی

(مقام منبع مجلس مقدس شورای ملی شید الله ارکانه)

اینك خوشبختانه اداره مباشرت موفق میشود پس از ۶ سال و اندی مجدداً بودجه مجلس مقدس را بخود مجلس پیشنهاد و استدعا نماید برای آنکه بیش از این امور محاسباتی اداره مباشرت در حال اجمال نباشد و بعلاوه باید هر چه زودتر این بودجه تصویب و ضمیمه بودجه کل مملکتی شود سریعاً تکلیف آنرا معین فرمایند تصریحاً عرض میشود که در بودجه تقدیمی

نسبت بسابق اضافاتی منظور گردیده که ناگزیر از عرض مختصر توضیح مییابد .

۱ - میزان مقرری آقایان نمایندگان محترم را که در حدود نود نفر منظور داشته بدیهی است هر عده حاضر و اعتبار نامه شان تصویب شود در همان حدود از خزانه دولت اخذ و تأدیبه خواهد شد چنانکه در سایر موارد مخارج و مصارف هم همین رعایت می شود و پیشنهاد این عده محض احتیاط است که در موقع ضرورت موجب معطلی نگردد .

۲ - با آنکه میزان مقرری آقایان نمایندگان از بدو مشروطیت شانزده سال قبل یکصد تومان پیشنهاد شده بود و از آن تاریخ تا کنون چنانکه برای هر فردی از افراد این مملکت بدون ضرورت بیان هیچ دلیلی محسوس و روشن است که اوضاع زندگانی این مملکت يك بر چند ترفی نموده که حتی اگر حالیه مقرری مصوبه شانزده سال قبل سه مقابل و بیشتر هم پیشنهاد می شد باز ترفی اوضاع زندگانی برتری می داشت مع هذا چون یگانه نقطه نظر قبول نمایندگی برای فساد کاری و خدمت بملت و مملکت است و از همان اوقات که این مقرری صدیق شده است نه بعنوان تمام مخارج بکنفر نماینده بلکه بعنوان کمک افتخاری برده است از این جهت فعلاًم اداره مباشرت از آن نظر تجاوز ننموده و بعنوان مقرری همان یکصد تومان را پیشنهاد نمود ولی از نقطه نظر طول مدت انتظار افتتاح مجلس شورای دوره چهارم و حضور اغلب نمایندگان محترم از ایالات و ولایات و مدت ها معطلی در مرکز و تحمل خسارات دو جانبه که بایستی تا اندازه مختصری آن خسارات کثیره را جبران نمود از این جهت اداره مباشرت باموافقت هیئت محترم رئیس مبلغ یکصد تومان نیز عجلتاً بعنوان مدد معاش تا آخر هژدهالسنه مزید بر آن مقرری پیشنهاد نمود تا پس از تمیزین بودجه کل مملکت و بدست آمدن مقیاس صحیحی از کل جمع و خرج و میزان بندیهها برای آتیه نسبت به بودجه مجلس شورای ملی نیز ترتیبی ثابت اتخاذ شود .

۳ - نسبت به اجراء مستخدمین اداری مجلس شورای ملی که جزئی اضافاتی منظور شده باعطف نظر با ادارات دولتی که با بصیرت کامله آقایان نمایندگان محترم حاجت بتوضیح نیست و با تحمل صدقات و خسارات گذشته اداره مباشرت به جرئت تصدیق می نماید که هنوز این اندك اضافات فقط جبران آن خدمات و خسارات را نمی نماید بلکه با اوضاع معیشت معلومه حاضر هر يك در مقام خود باید بقناعت روزگار گذرانند و اگر بیش از این منظور نشده فقط وقت و تقاض نقطه نظر ضیق مالمه مملکت بوده است

۴ - در قسمت مطبوعه مجلس که خرج آن مزید بر بودجه بدیهی است در مقابل این خرج نه فقط امید است عوائد از آندل جبران خرج را بنماید بلکه امیدواری است باعطف توجه ادارات دولتی بصالح و صرفه خزانه دولت و ارجاع مطالبه شان در حدیکه از عهده مطبوعه مجلس ساخته است از فاضل عوائد نیز تهیه مطبوع تری دیده و چنانکه باید و شاید موجبات صلاح و صرفه ملت و دولت که در حال وحدت

است فراهم گردد در خانه هر چند ساختمان عمارتی مخصوص کتاب خانه - تبدیل عمارت مغربه غربی بعمارات صحیح - افزودن برجایگاه تماشاچیان جلسات مجلس و توسعه مطبوعه نیز از ضروریات مجلس است ولی عجلتاً محض ضیق مالمه هر يك از این قسمتها را موقوف به آتیه و زمان امکان می نمایند بدیهی است در صورت اقتضا پیشنهاد هر يك را بموقع خود تقدیم مجلس شورای ملی خواهد نمود .

از طرف اداره مباشرت مجلس شورای ملی کیخسرو شاهرخ

نایب رئیس - قبل از اینکه داخل شور شویم لازم است غلطی را که در طبع واقع شده است اصلاح کنیم .

ضمیمه (۱) شامل هفت ماده است که تماماً بعنوان ماده طبع شده در صورتیکه چهار ماده اول ماده نیستند و چهار فقره از ماده اول هستند باین ترتیب که ماده اول دوم و سوم و چهارم که ماده حساب شده است چهار فقره از ماده ۱ خواهد بود ماده پنجم ماده دو خواهد شد ماده ششم ماده ۳ میشود ماده هفتم ماده چهار میشود این اصلاح را بفرمائید زیرا این چهار فقره اولی را که عرض کردم موقع رأی باید در ضمن ماده اول رأی بدهید .

حالا شور در کلیات است اگر فرمایشی ندارید داخل در مواد شویم .

آقای فاضل - بکنفتمه دیگر توضیح را بیان بفرمائید .

نایب رئیس - طرف چپ صفحه سوم که ماده ۱ و ۲ و ۳ نوشته شده این چهار تا ماده نیستند فقرات چهار گانه ماده اول هستند و ماده پنجم ماده دو میشود ماده شش ماده ۳ میشود و ماده هفت ماده چهار میشود رأی می گیریم که داخل در شور مواد بودجه مجلس بشویم آقایانیکه تصویب می فرمایند داخل در شور مواد قیام فرمایند .

(اغلب قیام نمودند)

نایب رئیس - تصویب شد . مذاکره در ماده اول است .

(ماده اول بمضمون ذیل قرائت شد)

ماده اول برای مخارج نه ماهه سنه تغاقوی ثیل ۱۳۰۰ مجلس شورای ملی مبلغ یکصد و هشتاد و سه هزار و دویست و پنج تومان موافق مواد (۱) الی (۴) ضمیمه يك اعتبار با اداره مباشرت مجلس شورای ملی داده میشود .

نایب رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

حاج شیخ اسدالله - از آقای مخبر توضیح می خواهم که بودجه دوره دوم و سیم مجلس را هم ملاحظه فرموده اند یا خیر ؟ و بر عهده مستخدمین چیزی اضافه شده است یا خیر ؟ مطابق همان مستخدمین است که سابق داشته و بهمان عده باقی است و دیگر آنکه اضافه داده شده تناسب اضافه داده اند مستخدمین هم فرموده اند یا بدون تناسب اضافه داده اند مستخدمین هم اگر ممکنست توضیح فرمایند .

آقای میرزا ابراهیم مخبر کمیسیون معاسبات چون کارهای مطبوعه که اضافه شده رجوع بداره مباشرت شده است بانجهت يك نفر محاسب اضافه کرده اند و در اداره تقنینیه هم سه چهار نفر لازم بوده اضافه شده .

ارباب کیخسرو - در اداره تقنینیه ومباشرت نسبت به سابق چند نفر زیاد شده است در اداره مباشرت يك نفر کسر شده و ۴ نفر زیاد در واقع سه نفر زیادی بر حسب ضرورت بوده چیز دیگر که مزید شده است همان قسم که در صورت جزم ملاحظه فرموده اند اجزائی است که برای مطبوعه زیاد شده چون مطبوعه یکی از تأسیسات جدید مجلس است و عده آنها بودجه سابق مزید شده و اما اینکه سؤال فرمودند که بودجه سابق مجلس ملاحظه شده یاخیر ؟

بلی کمیسیون صورت بودجه سابق را هم خواستند و مراجعه نمودند .

نائب رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - آقای مخبر در جواب آقای حاج شیخ اسدالله فرمودند چون مطبوعه زیاد شده است بر بودجه اضافه شده در صورتیکه در ماده دوم بودجه مطبوعه را معین کرده اند .

بنده اصل سؤال آقای حاج شیخ اسدالله را این طور فهمیدم که نظرشان ب ماده اول بود که این مبلغی را که مجلس باید اعتبار بداره مباشرت بدهد عده اجزاء و حقوق آنها را با آن صورتی که در دوره دوم و سوم بوده است ملاحظه کرده اند یا خیر؟ این مسئله غیر از عمل مطبوعه است و آن یک مسئله خارجی است که در ماده دوم بودجه آن را جدا گانه شرح داده اند .

مخبر کمیسیون - چون کارهای مطبوعه رجوع بداره مباشرت شده البته اداره مباشرت هم مجبور می شود باینکه یک عده اعضائی زیاد کند .
نائب رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله فرمایشی دارید ؟

حاج شیخ اسدالله - بلی البته بودجه مطبوعه لازم است افزوده شود ولی فرمودند بداره تقنینیه چند نفر اضافه شده در صورتیکه اداره تقنینیه هیچ مربوط بمطبوعه نیست و دیگر آنکه يك فقره سؤال بنده را جواب ندادند و آن اضافه حقوقی است که در باره اجزاء منظور شده .

سؤال کردم آیا تناسبی در اضافه حقوق ملحوظ شده یا اینکه يك نفر را سه تومان اضافه کرده اند و يك نفر را ۳۰ تومان این مسئله را خواستم بدانم .

ارباب کیخسرو - تناسب را هیئت رئیسه سنجیده و هر کس را به تناسب شغل و کارش حقوق اضافه کرده اند و کمیسیون معاسبات هم کمال دقت و رسیدگی را کرده .

نائب رئیس - اگر اجازه میفرمائید داخل می شوم در رای ب مواد در مواد بقیام و قعود و بعد در کلیه بودجه با ورقه رای می گیریم آقایانی که ماده اول را بترتیبی که خوانده شد تصدیق می فرمائید

فهمیم الملك - باید در موادم با ورقه رای گرفته شود .

نظام نامه داخلی را ملاحظه فرمائید می نویسند هر خرجی که در مجلس تصویب می شود باید باورقه رای گرفته شود .

نائب رئیس - تمام این بودجه يك لایحه است البته ممکن است هر ماده با ورقه رای گرفت ولی در موادم ممکن است باقیام و قعود رای گرفته شود بعد در کلیه لایحه با ورقه .

ولی با وجود این اگر مجلس شورای تصور بکنند در موادم باید باورقه رای گرفته شود البته همان طور خواهیم کرد .

(جمعی گفتند لازم نیست باقیام و قعود رای گرفته شود بهتر است) .

نائب رئیس - اگر مخالفی نیست رای گرفته شود .

حاج شیخ اسدالله - يك قسمت از مراض بنده را که مطابق فرمایش خودشان عده ای بداره تقنینیه اضافه شده است جواب فرمودند که سبب آن اضافه چه بود .

نائب رئیس - اجازه بدهید بنده از طرف هیئت رئیسه چند کلمه عرض کنم البته تصدیق میفرمائید که افزوده شدن این عده خالی از مطالعه نبوده است در هر دوره از ادوار اصول حکومت اقتضا میکند کارها را بسط دهد و قهراً وقتی کار بسط پیدا میکند لازم می شود اجزا زیادتر شوند .

بنا بر این دوسه فقره که اضافه شده است بواسطه بسط کار بوده است و نهایت دقت در هیئت رئیسه شده و مخصوصاً در تحت نظر آقای مؤتمن الملك که البته نسبت بنظر ایشان هیچ تردیدی نیست این بودجه نوشته شده .

پس رای می گیریم ب ماده اول
نصرت الدوله - ممکن است تعیین بفرمائید ماده اول از کجا است تا کجا برای اینکه هنوز بر بعضی معلوم نیست .

نائب رئیس - ماده اول از فقره اول است تا فقره چهارم .

مخبر - فقره اول مقرری نمایندگان است . فقره دوم حقوق اجزاء تقنینیه است . فقره سوم حقوق اجزاء مباشرت . فقره چهارم مصارف ماهیانه و سالیانه اداره مباشرت است .

نائب رئیس - آقای مساوات فرمایشی دارید؟
مساوات - اجازه می فرمائید ماده اول خوانده شود و بعد رای گرفته شود .

(مجدداً قرائت شد)
نائب رئیس - آقای مساوات (اجازه)

مساوات - اول باید بآن چهار فقره رای گرفت و بعد در این ماده چون در واقع این ماده خلاصه آن چهار فقره است که باید بآن رای داده شود .

نائب رئیس - خیر ماده دو سه و چهارم هست و بالاخره نظر باینکه در ضمن رای دیگر نمی شود حرف

زد اجازه می دهید رای گرفته شود آقایانی که ماده اول را باین ترتیب که خوانده شد تصویب می نمایند قیام فرمایند .

(اكثر قیام نمودند)
نائب رئیس - تصویب شد . ماده دو قرائت می شود .

(بعضون ذیل قرائت شد)
ماده دوم - برای مصارف فوق العاده مجلس شورای ملی مبلغ نه هزار و پانصد و هجده تومان موافق ماده (۲) ضمیمه (۱) اعتبار بداره مباشرت داده میشود .

نائب رئیس - در این ماده مخالفی نیست ؟
آقا سید یعقوب - خوب است آقای مخبر توضیح بدهند که مقصود از مخارج فوق العاده در این ماده چیست ؟

مخبر - مخارج فوق العاده از قبیل چراغانها بنائی ها و تعمیراتی که پیدا می شود . از این قبیل است .

ارباب کیخسرو - خیلی ممنون هستم از آقای آقا سید یعقوب که این سؤال را فرمودند که بنده این جواب را برای استحضار عموم بدهم . ممکن بود اینجا تصور فرمایند که اداره مباشرت این مواد را بجهت قسمی که اینجا نوشته شده است پیشنهاد کرده در صورتیکه این مواد يك يك قلم بقلم صورت جزء آن طبع و ب آقایان تقدیم شده که مطالعه کنند و البته اگر مراجعه می کردند صورت جزء را می دیدند و محتاج باین سؤال نبودند .

نائب رئیس - مخالفی نیست رای می گیریم ب ماده دوم آقایانی که ماده دوم را تصویب می کنند قیام فرمایند .

(اغلب قیام نمودند)
نائب رئیس - تصویب شد . ماده دوم - (ماده سوم را آقای تدین بمضمون ذیل قرائت نمودند)
ماده سوم - برای حقوق و مخارج و لوازم مطبوعه مجلس شورای ملی مبلغ یازده هزار و دویست و هفتاد و دو تومان موافق ماده (۳) ضمیمه (۱) اعتبار بداره مباشرت داده میشود .

نائب رئیس - در ماده (۲) مخالفی نیست ؟
(گفته شد خیر)
نائب رئیس - رای می گیریم ب ماده سوم آقایانی که ماده سوم را تصویب می کنند قیام فرمایند .

(اكثر قیام نمودند)
نائب رئیس - تصویب شد . ماده چهارم قرائت می شود .

(بعضون ذیل قرائت شد)
ماده چهارم - عایدات باغ بهارستان مبلغ ۸۰۰ تومان و عایدات مطبوعه مبلغ ۶۲۰۰ تومان که جمعاً ۷۰۰۰ تومان می شود تصویب می شود

نائب رئیس آقای آقا سید فاضل (اجازه)
آقا سید فاضل بنده گمان می کنم این عبارت تصویب

می شود در این موقع چندان معنی نداشته باشد بجهت اینکه عایدات ظاهراً پیش بینی می شود و الا عایدات سالیانه بهارستان هشتصد تومان با عایدات مطبوعه شش هزار تومان این چیزی نیست که گفته شود بجای عبارت تصویب می شود بهتر اینست بنویسند پیش بینی میشود

ارباب کیخسرو و البته آقای آقا سید فاضل تصدیق خواهند فرمود که در يك بودجه پیش بینی جمع و خرج هیچ فرق ندارد وقتی که ما معتقد شدیم خرجی داریم همان اعتقاد را نسبت بجمع هم باید داشته باشیم و جزء صورت بودجه همیشه خرج در حد اکثر پیش بینی می شود و جمع در حد اقل باین معنی که در مقابل این خرج اداره مباشرت يك همچو عوایدی هم دارد و الا سی هزار تومان مخارج که فرضاً پیش بینی می شود در واقع خرج محرز و مسلمی نیست ممکن است بیشتر یا کمتر از آن میزانی که پیش بینی شده است خرج بشود همان قسم ممکن است عواید هم پیش از آنکه پیش بینی شده است بشود پس این مسئله متناهی نیست همان قسم که کلمه تصویب را برای خرج قائل می شوند برای جمع هم می شود قائل شد منتهی در آخر سال صورت تفریق محاسبه آن جمع و خرج بمجلس می آید و در آن مراجعه می فرمایند و کم و زیاد آن معلوم خواهد شد

نائب رئیس آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)
حاج شیخ اسدالله مخارج مطبوعه را ۱ هزار تومان و کسری تصویب می کنند و عایدات مطبوعه را ۶ هزار تومان من نمی فهمم این عایدات در مقابل این مخارج چه تجارتی است که مجلس با دولت میکند در هر صورت تصور می کنم این پیش بینی عایدات محتاج به رای نیست هر چه عایدات دارد در آخر سال اداره مباشرت صورت می دهد بنده گمان می کنم این پیش بینی عایدات چندان ازومی نداشته باشد مگر آنکه بطور کثرت بخواهند بدیگری واگذار کنند آنوقت محتاج برای خواهد بود .

ارباب کیخسرو و در موضوع خرج که سؤال فرمودید استدعا دارم مراجعه بصورت جزء بفرمائید . خرج مطبوعه دو قسم است یکی مخارج نقل مطبوعه است از جای دیگر بانجا و تهیه های اساسی که از برای آن شده قسمت دیگر خرج اداری است . در مقابل خرج اداری يك عایداتی از روی مأخذ عایداتی که تا بحال داشته پیش بینی شده و مخارج اداری در مقابل عایدات خرج زائدی نیست

نائب رئیس آقای فهمیم الملك بنده بودن این ماده را در بودجه مجلس صلاح نمی دانم زیرا تمام وزارتخانه ها و ادارات هم فقط مخارج خود را می نویسند و وزارت مالیه باید بودجه کل عایدات مملکت را تهیه کند چون بعضی از وزارتخانه ها از قبیل پست و تلگراف و غیره هستند که عایداتی دارند ولی هیچ يك از آنها در بودجه خودشان عایدات را نمی نویسند .

عایدات راوزارت مالیه تعیین میکنند بفرض هم يك منافع جزئی بمجلس تعلق بگیرد جزو بودجه مجلس نیست باید صورتی که از عایدات دارد بوزارت مالیه بدهد و وزارت مالیه جزء عایدات کل بنویسد

عایدات را وزارت مالیه تعیین میکنند بفرض هم

يك منافع جزئی بمجلس تعلق بگیرد جزو بودجه مجلس نیست باید صورتی که از عایدات دارد بوزارت مالیه بدهد و وزارت مالیه جزء عایدات کل بنویسد

عایدات را وزارت مالیه تعیین میکنند بفرض هم

يك منافع جزئی بمجلس تعلق بگیرد جزو بودجه مجلس نیست باید صورتی که از عایدات دارد بوزارت مالیه بدهد و وزارت مالیه جزء عایدات کل بنویسد

عایدات را وزارت مالیه تعیین میکنند بفرض هم

يك منافع جزئی بمجلس تعلق بگیرد جزو بودجه مجلس نیست باید صورتی که از عایدات دارد بوزارت مالیه بدهد و وزارت مالیه جزء عایدات کل بنویسد

عایدات را وزارت مالیه تعیین میکنند بفرض هم

البته مامی دانیم آقای ارباب کیخسرو فرضاً از باغ مجلس سالی هشتصد تومان عایدی دارند ولی ترتیب قانون این است که بودجه مجلس منحصر باشد ببودجه مخارج و اگر عایداتی است باید صورت آن بوزارت مالیه داده شود

ارباب کیخسرو - بنده از طرف اداره مباشرت خیلی اصرار ندارم البته اگر مجلس مقتضی بداند که جزو عایدات کل مملکت بشود ولی در موقع رای معلوم خواهد شد که اینکه در بودجه نوشته شده است از نقطه نظر سابق بوده است که در دوره های سابق هم همینطور عایدات پیش بینی و در مجلس تصویب میشد حالا موکول بنظر مجلس است

نائب رئیس مذاکرات کافی است (بعضی گفتند کافی است)
نائب رئیس رای می گیریم ب ماده چهارم آقایانیکه ماده چهارم را تصویب می نمایند قیام فرمایند (چند نفری قیام نمودند)

نائب رئیس تصویب شد . بنا بر این ماده چهارم حذف میشود فعلاً شور در کلیات بودجه مجلس است که دارای ۳ ماده میشود در کلیات مخالفی هست یا خیر ؟

(اظهاری نشد)
نائب رئیس باید باورقه رای بگیریم آقایانی که بودجه مجلس را تصویب می فرمایند ورقه تصدیق آقایانی که تصویب نمی نمایند ورقه کبود خواهند داد (آقای سهام السلطان استعراج آراء نموده و بترتیب ذیل نتیجه حاصل شد)
عده حاضر (۵۶) ورقه سفید علامت قبول (۴۸) ورقه آبی علامت رد (۳) امتناع (۵)

نائب رئیس بودجه مجلس با اکثریت ۴۸ رای تصویب شد
اسامی قبول کنندگان - آقایان آصف الممالک - ملک الشمره - امیر ناصر - سهام السلطان - ارباب کیخسرو - آقا شیخ محمد جواد - مؤتمن السلطنه - شاهزاده محمد شاه میرزا - کتر لقمان - مستشار السلطنه - سلطان العلماء - امین الشریعه - حاج شیخ اسدالله - حاج میرزا اسدالله خان کردستانی - آقای بیان الملك - هماد السلطنه خراسانی - منتصر الملك - سردار معظم خراسانی - آقامیرزا ابراهیم قمی - آقا سید فاضل کاشانی - میرزا ابراهیم خان ملک آرائی - سردار مقیم - فهمیم الملك - معق العلماء - احتشام الدوله - آقا سید یعقوب - شاهزاده نصره الدوله - معتمد الدوله - رکن الملك - آقامیرزا سید سن کاشانی - سردار معظم کردستانی - آقا سید محمد تدین - عدل السلطنه - نصیر دیوان - مقبل السلطنه - میرزا علی کازرانی - حاج میرزا مرتضی - بیان الدوله - صدر الاسلام - وقار حکمت - شیخ الاسلام ملایری - اقبال السلطان - آقا شیخ ابراهیم زنجانی - آقامیرزا ظاهر تنکابنی - فتح الدوله - معتمد السلطنه - نجات - صدرائی (اسامی رد کنندگان)

آقایان شیخ الاسلام ملایری - مساوات - آقای مشیرالدوله بعنوان امتناع رای داده اند و جزء ورقه

آقایان شیخ الاسلام ملایری - مساوات - آقای مشیرالدوله بعنوان امتناع رای داده اند و جزء ورقه

آقایان شیخ الاسلام ملایری - مساوات - آقای مشیرالدوله بعنوان امتناع رای داده اند و جزء ورقه

آقایان شیخ الاسلام ملایری - مساوات - آقای مشیرالدوله بعنوان امتناع رای داده اند و جزء ورقه

آقایان شیخ الاسلام ملایری - مساوات - آقای مشیرالدوله بعنوان امتناع رای داده اند و جزء ورقه

آقایان شیخ الاسلام ملایری - مساوات - آقای مشیرالدوله بعنوان امتناع رای داده اند و جزء ورقه

آقایان شیخ الاسلام ملایری - مساوات - آقای مشیرالدوله بعنوان امتناع رای داده اند و جزء ورقه